

THE LITHUANIAN WEEKLY
"Vienybe Lietuvniku"
Published every Wednesday
Brooklyn, New York.
Yearly subscription rates:
In the United States and
Canada \$2.00
To Foreign Countries \$2.50
Advertising rates on applica-
tion.
Address all communications
to publishers:
J. J. RAUKSTIS K. BRAZYS
120-124 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

WIENYBE LIETUVNIKU

"Vienybe Lietuvniku"
Išleista kas trečiadienį
Brooklyn, N. Y.
Prenumerata metams:
Suvienujose Valstijose ir
Kanadoje \$2.00
Europoje ir kitur \$2.50
Prenumerata mokama iš vir-
šaus. Prenumeratos metas
skaitosi nuo laiko užsirašymo,
ne nuo Naujojo Mėto.
Apie prekių klaus-
kite laišku.
J. J. RAUKSTIS K. BRAZYS
120-124 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 26. Brooklyn, N. Y., 24 d. Birželio (Juno) 1908. m. Metai XXIII.
ENTERED AT THE BROOKLYN, N. Y., POST-OFFICE AS SECOND-CLASS MAIL MATTER

Krizio atbalsiai.

Mūsų spauda — lietuvių spauda — pasiskubė žmones nuraminti. „Katalikas“ seniai jau užgiedojė amžiną atilaj kriziu. „Žvaigždė“ surado darbus kuone pusei bedarbių vakaruose ir kasyklėse, tą ir „Vilniaus Žinios“ — rimtas pirmieji dienraštis, skubina savo skaitytojams atkartojo „Kova“ rašė žengiamuosius: „Krizių praėjus“...

Pasiskubė: Krizis — da sveikintis. Nemiršta ir nemielina mirt. Gali pykti, mūsų laikraščiai, kad jų noro neišpildė, bet jis nepaiso. Jo sveikatą patvirtina statistika, kurią „Chicago Daily Socialist“ suvedė paskutiniomis savaitėmis. Statistika rosti. Žemiau čia privedu tą statistiką. Yra paduota lygintinės skaitlinės, kiek tose ir tose pramonijose yra darbininkų ir viso ir kiek jų darbo netekusių. Matoma bus, kiek žmonių bedarbo, kiek be duonos kėnio; džiaugias jie laikraščiais, kurie krizio nebeauranda ir natūriai atsakyt valgyt norinčiam, pilvui... Štai ta statistika.

Apskaitoma Amerikos industrijose šiek esant darbininkų:

- Amatinkų 5.470.000.
- Gelžkelių darb. 5.000.000.
- Prastų darb. 3.000.000.
- Namų statytojų 1.350.000.
- Angliokasių 600.000.

Viso 15.420.000
15 milijonų, 420 tūkstančių viso lašo žmonių, stovi Jungtinėse Amerikos Valstybėse prie darbo „gerais laikais“.

Dabar štai kiek jų apskaitoma esant bedarbių armijoje:

- Amatinkų 3.605.000
- Gelžk. darbin. 1.000.000
- Prastų darb. 1.000.000
- Namų statytojų 500.000
- Angliokasių 200.000

Viso 6.305.000

Kas gali šitiek žinoti, kiek yra bedarbo. Žmonės atleidžia kasdien. Kur vakar dirbo 100, ten jau šiandien pasakyta 20 ar daugiau neatėit. Skaitlius darbo netekusių auga ne savaitėmis, bet dienomis. Apie 7.000.000 bedarbo žmonių! Pats Amerikos žmonių žmesti ant gatvių. Ką jie veikia? Prašo Dievą ir praso valdžias — darbo. Valdžias atsaoko „Dievas žino“, o iš ten jokio da nėra atakymo...

Didelė lekiija liaudžiai. Ir lekija patim laikui. Jau matė ir pergyveno Amerika krizius

po demokratų valdžia, Klivelendo laikais; šiemet pradėjo vėl krizį po republikonų valdžia. Ar bandys amerikiečiai naują partiją, kuri gvarantuoją, kad krizių po jos valdymu nebus? Šiemet yra proga bandyt. Rinkimai prezidento turės parodyt, ar amerikiečiai jau pribrendo prie savim valdy mosi. Jeigu da neišrinks prezidento iš socialistų partijos, vadinas matysis, kad da mažai buvo pilietiškos drąsos...

Matysim.

AUŠROS 25 metiniu sukaktuviu paminejimas.

Praėjo 25 metai, kaip už gimė pirmas lietuvių kalboje lotynų raidėmis spaudintas laikraštis, vardu „Aušra“. Buvo tai nepaprastas, ikitolei negirdėtas atsitikimas. Mes lietuvių išvydome pirmą kartą savo kalboje mėnėsraštį, kurs skelbė, kad reikia mylėti savo prigimtąją kalbą, kad toji mūsų prabočių kalba nėra nė kiek blogesnė už kitas kalbas, kad mes turime atsikratyti snaudulio, kuriame iki tam laikui buvome paskendę, kibiti į darbą ir kelti iš miego savo tautą. Tada Rusijoje buvo dar užginta spaudinti knygas ir laikraščius lietuvių kalboje lotynų raidėmis ir „Aušra“ išėjo Prusuose 1883 metais, d-ro J. Basanavičiaus redaguojuama.

Nuo to laiko daug kas persimainė. Tapo iškovota Rusijoje spauda, pasirodė daug visokių rūšių ir pakraipos spaudinių, susitvėrė daugybė visokių draugijų — žodžiu, darbas virte-verda. „Aušros“ pasėtoji sekla įsikėrėjo, išdygo ir pradeda jau žaliuoti.

Šiemet sukakus 25 metams nuo laiko, kada pasirodė „Aušra“, Lietuvos visuomenė negalėjo nepaminėti taip svarbaus savo tautos gyvenime atsitikimo. Ir štai gegužės 8 d. Kauno „Daina“ taisy „Aušros“ paminejimui literatišką vakarą. Vakaras buvo žingeidus. D-ras Basanavičius, nors patalypatiškai ir neatvyko, bet prisunte parašytajį referatą, kurį perskaitė p. Lekeckas.

Jame d-ras B. pasakoja, kiek kliučių ir vargo padėta, kolei tapo išleista „Aušra“, o taipgi aprašo „Aušros“ gyvenimą ir jos žuvimo priežastis.

Toliau p. Kymantaitė skaitė

apie tai, kokios įtalpos rašta buvo tilpė „Aušroje“ ir kokias jie turėjo svarbą ir įtekumą lietuvių tautos atgyjime ir susipratime. Referatas, parašytas labai gražiai ir gyvai, padarė ant visų malonų įspūdį, ypač, kad p. Z. K. labai gerai jį skaitė.

Gailu tik tai, kad p. K. taip aiškiais ruožais pabriežusi svarbumą, kokį turėjo mūsų tautos atgyjime poezijos (eiles) ir straipsniai, tilpusieji „Aušroje“, iškelia į padanges mūsų praeitį ir kalbą, tankiai net ir su tiesa nesutinkant, nenurondant blogų jų vietų. Iš to, ką skaitė apie „Aušrą“ p. K., galima buvo manyti, kad visa, kas buvo rašyta „Aušroje“ — buvo rašyta kuogeriausia; reikėję buvo pažymėt ta, kad kitaip anuose laikuose net ir rašyti negalima buvo, kad tik giriant (tankiai ir teisingai) viską, kas yra lietuviško, galima buvo sukelti skaitytojuose tėvynės ir savo kalbos meilę.

D-ras Bagdonavičius gana plačiai papasakojo apie mūsų laikraštijos ir paprastai spaudinių (knygų ir tt.) plėtojimą, si ir augimą. Kalbėtojas išrodė, kaip mūsų laikraštija Lietuvoje, Prusuose ir Amerikoje iš pradžių labai sparciai augo, kaip paskui 1897 metais žymiai susimazino ir kaip paskutiniai metai vėl pradėjo aiškiai kilti angštyn. Ne mažai taipogi suteikė p. B. žinių ir apie „Aušrą“, pabrieždamas tą svarbią rolę, kurią ji sulosė mūsų tautos atgyjime, ir kartu nurodydamas silpnas „Aušros“ atpaipsniū puses iš mokslo atzvilgio. Ne galima nepažymėti, kad neveikiant, turtingumą d-ro B. kalbos, skaitytojai nerimavo ir nelabai atidžiai klausė, nes kalbėtojas pasakodamas apie tai išatminties, tankiai suklupdavo, paskui vėl atitaisydavo, ir, pertraukdamas savo kalbą, kaip kada ilgokai jieskodavo užrašytųjų ant lapelių ištraukų; kas, žinoma, baisiai vargino klausytojus. Toksai referatas vertėtų skaityti, pirmiau jį parašius ir gerai suptvarkius. Ragelis K. Sakalaukas (Vanagelis), žinomas jau mūsų rašytojas ir poetas, perskaitė apysaką „Atsiminimai“ iš „Aušros“ laikų.

Viaus skaitytojus publika labai maloniai sveikino ir ilgiai plojo delnais. Abelnai vakaras padarė labai malonų įspūdį, už ką galima tarti širdinga ačiū Kauno „Dainai“.

Svečių į tą vakarą atsilankę gana daug, apie 200. Ju tarpe buvo daug iš Suvalkijos, Kauno ir Vilniaus. Atvyko taipogi ir Prusų lietuviai: d-ras Gaigalaitis, prusų seimo atstovas ir p. M. Zamytė. Susirinkusieji, pranešus p. Leonam, kad ju tarpe yra viršimėtos ypatos, karštai sveikino savo brolius iš Prusų. D-ras Gaigalaitis pasakė trumpą kalbą sveikindamas susirinkusius ir linkėdamas lietuviams kuoveikiansia susilyginti kultūrai su kitomis tautomis. Vakaras pasibaigė 1 val nakties. — „Lietuvos Ukinis“.

Kellos mintis iš Moteryų darbo susivaziavimo (Brooklyne, N. Y.)

Susivaziavimu poėdžiama atidarinu buvan pasiryžtas atidžiai tēmyti nutarymus bei tvarką, idant paskui suteikti „Vien. Liet.“ skaitytojams ant kiek galima tinkamas ir tikras žinias iš susivaziavimo. Bet, kadangi moteris nutarė pagarsinti „Vienybeje L.“ savo susivaziavimo protokolą, platformą programą bei konstituciją, tad ir mano pasiryžimas bei žygis nuėjo ir naudos kartoti tą patį du sykį.

Visgi pasistengsiu nors keliuose sakiniuose paminėti savo korespondencijoj bent apie tai, kas nebus įtraukta į protokolą, bent apie ypatingus įspūdžius bei patėnijimus, iš neštus iš susivaziavimo.

12 VI, pėtnyčios vakare draugas J. O. Širvydas skaitė referatą apie moterų padėjimą tą klausimą referentas nuosekliai gvilđeno nuo pat istoriško žmonijos išsivystymo užmazgų iki šių laikų.

Moters viešpatavimas (matrarchatas) pirmbuvinėje draugijoje mažu-pamažu perejo į baises vergijos stovį, kurį mes kultūros ir civilizacijos vaikai taip narsiai stengiamės apginti nuo žmonių užsidejusių išgriauti tą vergiją, nuimti nuo moterų rankų grandijas ir išliuosuoti ją iš jojungo. Teisybė, arčiau ir rimčiau pažvelgus į moterų padėjimą mes noroms nenoroms turime prisipažinti, kad esame barbarais, žmonėmis menkos kultūros ir žemos civilizacijos, jei apkenčiame mūsų tarpe tokį baisiai nežmonišką apineškimą, kaip moterų vergija. Žinoma, aš neturiu tiesos ypatiskai apkalinti vyrų anaip tol ne, ir nemanau tą da-

ryti; tik užmanu čia tai, kad visuomenė, guodojanti laisvės idealus, liejanti kraują už vergijos panaikinimą, taip pat viršutiniai iki šiol žiurejo ir dabar žiuri į moterų klausimą.

Taip, visuomenė, neišskyriant ir pačių moterų. Pasiaiskisiu. Jau pati ideja rengti susivaziavimą ir tvirti organizaciją kalba už tai, kad moteris suprato tokios organizacijos reikalingumą ir jos pagėdaujamas pasekmes. Su pratimas tasai atėjo ne iš kur kitur, kaip tik iš paties gyvenimo, iš jo vargų ir iš jo dejavimų. Ir vienok tos pačios moteris pripažįstančios reikalavimais ir sąjunga, telkties į didelį švietimosi darbą, žengti prieš žmonijos išliuosavimo idealų daug kame, nesutinka tarp savęs. Iš kokijų atzvilgių kokiuose klausimuose? Atsakysiu: visose kaudžiūnaisiose klausimuose, kurie dabar užima visus darbo žmonių slugsnius, bentent ekonomiskose klausimuose. Aš neapkalčiu tame nė vienos moters, tik nemalonu darosi, persitikrinus, kad ne visos darbininkės aiškiai tesupranta savo klesos uždavinius ir reikalus. Tas pasirodo tame, kad susivaziavime kaip kurios moteris, patios darbininkės ar bent darbininkų žmonos, ekonomiskų klausimų gvilđenime matė vien tik „politika“ bei „politiškus klausimus“, prie kurių reikia moterį tik rengti. Bet, ar mgs moterį įstengsime priengti prie šių „politiškų klausimų“ supratimo, jei nekovosime vienkart ir už laisvesnį jos priangimo būdą? Ar galės moteris atsakančiai auklėti busiamus draugijos narius, ar galės pati lavinties, ar galės užlaikyti kūno ir dvasios sveikatą, jei vargs prie mašinos po keliolika valandų į parą už menkiausį užmokestį, jei vyro vietoje bus pati priversta bėgti pas dirbtuvą ir teirauties, ar nėra reikalaujama prieš darbo „girls and women“? Tur būt ne.

Mano nuomone į tokius mgs turėtume žiuretė aiškian, ir turėtume saugoties mastuoti visų žmonių klausimus fik savo gyvenimo bei savo draugijinio stovio mastu.

Susivaziavime tarp kitko buvo pakeltas klausimas apie susivienijimą su lietuvių moterų organizacijomis Europoje; už moteris paduota tai, kad amerikietės galėtų daug pasinaudoti iš europiečių moterų inteligencijos; tad vietie-

nes moters remtų organizaciją morališkai, o Europos — protiskai. Tas įnešimas liko atmetas ne dėlto, kad Amerikos moteris nepripažįsta Europos draugams to, kas joms priguli, bet dėlto tik, kad susivienijant su jomis, priseitų arba priimti jų platformą, arba užmesti joms savo; tokiai organizavimosi klausimo išrisimas neatsiektų savo tikalo, nėra jų reikalai skiriasi nuo Amerikos moterų reikalų. Užlaikyti santikius, naudoties iš jų rasti, prisidėti prie jų, ar jas užkviesti prisidėti prie kokio nors darbo — tad kitas dalykas, tas privalo būti kiekvienos pirmieviškos organizacijos pamatuose.

Bet, ar šiaip ar taip mes bandysime kritikuoti moterų pirmą susivaziavimą, — vienok turime pripažinti, kad jiai zenklino sparciai einanti pirmyn lietuvių moterų susipratimą, pagimdžiusį skaisčią organizavimosi ideją. Moteris susiorganizavo, ar tečiau uždejo pamatus organizacijai po vardu: „Lietuvių Moterų Progresiviskas Susivienijimas Amerikoje“ L. M. P. S. A. Atlikta didelį darbą, įknyta prakilnų užmanymų!

Susivaziavimo laike, subartos vakare buvo suteikta brooklyniečiams proga ir pasilinksminti: pastatyta ant scenos dvi komediji: „Tris mylimos“ ir „Vaito Piršlystė“. Netinamą galima būtų pasakyti apie tas mums jau žinomas komedijėles, jei bent tiek tik, kad, nėsant po ranka geresnio drausko maisto, pasiuloma žmonėms nieko vertus sceniskus veikalelius, turinčius didelę pretenziją pasirodyti ant scenos pagrindu, kaip dramatiškos dailos produktai. Lotimas, ačiū žyginui režiserio, drgo J. Griniaus, atsilbuvo gan gerai, ypač gerai sulosė motinos rolę iš „Trijų Mylimų“ drauge M. Olyta. Lotimui pasibaigus sužadė „muzika“ ir praidejo šokiai; apie tai tylesiu, nėra iš principo esu priešas panašių pasilinksminimų.

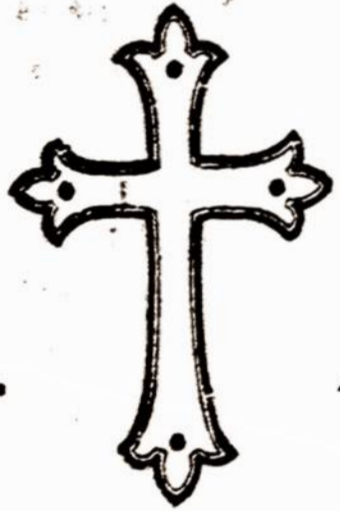
Susivaziavimui užbaigus, nedėlios vakare buvo surengtos prakalbos, tečiau prakalba, nėra kalbejo tik vienas kalbėtojas, drgas J. Sakys, nurodęs savo kalboje tai, kad darbo žmonių luomas prieš dabartinio suredymo, užsidejusio tą luomą demoralizuoti, tą tik tegali atiekti, kad padeda neprasti kovos reikalingumą ir kad supratimas apsi-

THE PUBL...
ASTOR...
TILDEN...

reikia ir moterų tarpe. Arčiausiu drgo J. Šukio opo nentu buvo p. Vinikaitis, parodęs šį vakarą savo minčių bei užmetimų nelogiškumą; pareikalavęs nuo kalbėtojo paaiškinimo, kaip turi žmonės elgtis-moraliskai, ar nemoraliskai,—norėjo išrodyti, kas tai yra dora ir stengėsi išsukti nieko nereiškančiais sakiniais būtent, kad dora paeinanti iš mokslo ir netrukus pasakė, kad esą mokslai apie vągystę ir mergaičių suvadžiojimą; tatau sulyg jo—vągystė ir mergaičių suvadžiojimas esą dori apsišėškimai. Toliaus tas — pats p. Vinikaitis, pareikalavo, idant moteris paaiškintų jam „antisocialistui“, kaip save vadino, apie savo „socialistiskus“ organizavimosi mie riu; tą reikalavimą motyvavo kažkokiomis paskalomis apie moterų susitvėrusią organizaciją, kurių čia negalima atkartoti, nėra švėri laikraščio popiera galėtų užkaisti; tik reikia nusistebėti iš to, kad inteligentas žmogus nemoka savyje guodoti žmogaus ir rimtame susirinkime netik nerimtai, bet sakyčiau, neišmintingai užsi laiko.

Tiek apie ypatingus įspu džiūs. Nuosirdžiai linkiu naujai susitvėrusiai mūsų draugių darbininkų organizacijai nuoseklus pasidarbavimą ant tos mūsų visuomenės dirvos, kuri seniai jau laukia pasišventusių ir susipratusių darbininkų bei darbininkų.

Ršk.

Kun. Jonas Katele.

„Vilties“ 57 N skaitome šokių trumpųjų nekrologą apie garsų savo laiku žmonių švietėją, kunigą Katele, kurs neseniai pasimirė, paigindamas tuomi ant Lietuvos kapinynų eilę nuėjusių ilseties mūsų kiltavyrių.

Žemaičių kapitulios garbės kanaanikas, Panemunėlio (Ezerėnų ap.) parapijos klebonas pasimiręs gegužės 8 dieną. Jis buvo gimęs 1831 m.; kunigus iššventęs 1856 m., Panemunėlio klebonu buvo nuo 1865 metų. Užpėnai šventė savo kunigavimo aukso jubilėjų. Tada lietuvių laikraščiai daug apie jį rašė.

Ir vertas yra gero paminėjimo. Vyskupas Valančius, padaręs kun. Katele Ezerėnų (Novoaleksandrovsko) klebonu, nežinia, kodėl buvo jui labai neužganėdintas ir greitai laiku perkėlė Panemunėlin. Tai matome iš jo užrašų, „Te vynes Sarge“ išspaudintų. Panemunėlio anuo laiku buvo labai tamsus kraštas. Medinė menka bažnytelė, menki čiai klebonijos trobesiai, miestelio jokio. Bet štai atsiranda kun. Katele. Kompanija pro miestelį praveda geležin-

kelį. Viskas atgija. Žmonės pralobsta ir—apsišviečia. 40 metų padirbėjęs kun. Katele susilaukė to, kad jo parapijoje nebeliko neivieno nemokančio netiktai skaityti, bet ir rašyti. Mokė, ko tik galėjo: aritmetikos, geografijos; skaitė jaunuomenei poezijas. Prie pirmosios komunijos neleido nei vieno vaiko kol neparodydavo jam, kaip rašo. Įdomu budavo žiūrėti, kaip vaikai, prie klausyklos eidami, nešai kartu ir sąsiuvelius. Bažnyčioje ir namie spyrė žmonės šviesties ir šviesties. Jau senas budamas, dar dirbo teatrą, taise savo klebonijoje sceną, ir sukviets svečius, gerėjosi, jog jo parapijonis jau deklamuoti ir vaidinti moka.

Pradinio apšvietimo platin tojams jis pirmas parodė pavyzdį. Paskui emė jį sekti ir kiti kunigai.

Didis tai buvo Lietuvos mylėtojas, nors grynai „lietuviskosios“ kultūros nepripa žindavo. Mokė taip, kaip galėjo lengviau išmokyti. Daugumą lietuvių jaunuomenės jis išmokė lenkiškai ir taip su ja kalbėdavo. Mės jį vieną kartą papeikėme į akis. Atsakė jam vistiek—pat, ar šio kia kalba, ar tokia. Tačiau toli gražu nebuvo lenkintoju savo parapijos. Jei galėjo ką aikšten iškelti, tai kelė lietuvius, o ne ką kitą.

To negalėtume pasakyti apie mokytuosius jo gimines: jie taip ir pasiliko lietuvišiais „lenkų kultūros“.

Iš senovės žmogaus ir negalima daugiau reikalauti. Videlto jis paliko lietuvių atmintyje neišdildomą žymę; padarė tiek, kiek niekas iš jo eiles kunigų nėra padaręs*). Amžiną atminimą už tai tam gerajam Lietuvos pilie čiu!

Liaudies universitetai.

(Užbaiga).

Jau kitokiam pavidale liaudies švietimas eina Vokietijoje ir Austrijoje, kur visur yra tveriamos „Darbininkų Švietimo Draugijos“, arba vėl Liaudies Universitetų dar bavinamai Prancuzijoje, Italijoje ir Rusijoje. Čia visas lavinimosi ir švietimosi darbas yra po pačių proletarijų kontrole, ir todėl čionai gvyrai apsišėškia nepriugulminga liaudies kultūra. Viršuj paminėtos švietimosi Draugijos sutaisjo kas savaitę laisvas lekcijas, kurias veda darbininkų partijų sąnariai arba jų darbai užjaučiantis inteligentai. Austrijoje tokius vakarus rengia paprastai profesionalinės sąjungos. Tokiu būdu darbo sąjungose žmonės yra supažindomi su mokslo dvasia ir iš jų išėina čielos eilios apsišvietusių proletarijų, gimsta darbo aristokratija, kurios uždaviniai yra įsteigti naują kultūrą, paremtą ant naujovinio mokslo ir darbi-

*) Kun. Katele su p. P. Matuloniū susitė „Aritmetikos užduotina“ (Uždavinyną), „Aušros“ laikui. Lenkiškai aprašė kun. A. Strazdo gyvenimą. Daugiau nieko nėra parašęs.

ninkų vienybės.

Rusijoje Liaudies Universitetai ypatingai atsizymi proletariškoms ypatingoms ir lošia svarbią rolę Rusijos minių atgimdyme. Čionai nežiurint į bausius varžymus ir persekiojimus progreso per valdžią, kaip didelės bangos liejasi naujovinio mokslo srovė per milijonais apgyventas gubernijas: rengiami reguliariški kursai, kuriamos viešos ir slaptos antraeilės mokyklos, kurias lanko tukstančių simtai žmonių, jaunų ir senų. Drąsiai galima pasakyt, kad Rusijos liaudies švietimas, bent taip dabar išsižiuri, turės didesnę ateitį, negu kur nors ant svieto. Mat čia kursto progreso liepsnas nenustojas caro valdžios elegimas ant žmonių ir priduođa liaudžiai energiją auganti revoliucija.

Prie viršuj minėtosios per žvalgos apie Liaudies Universitetus kituose kraštuose*), reiktų kas nors išvesti mums lietuviams pamokinančio. Didžiosios Lietuvos neminėsim: jos likimas taip kietai yra surištas su Rusija, kad liaudies švietimas Lietuvoje visuo met eis Rusijos žmonių mi namu taku. Reiktų kas nors pasakyt apie mūsų amerikiečių lietuvių padėjimą linkui to galingo judėjimo pasaulyje.

Aukščiaus paminėjau, kad ir mės čia turime dvi įstaigas, kurios rupinasi, ar bent turi nu sižymėje liaudies švietimo rūpintis. Tos įstaigos—Tėvynės Mylėtojų Draugystė ir Lietuvių Socialistų Sąjunga. Ar jos atsiekia tą prakilių tikslą? Su dideliu galiesiu reikia pasakyti, kad—ne! Tikslą jos mato, bet neturi plačių kelių. Gal varžo tuos kelius gyvenimo sąlygos? Taip, ir da sunkiai varžo. Bet yra da apleisti dideli plotai, ant kurių ir gyvenimo sąlygos neuždėjo savo aštrios le tenos.

Paimkim pavyzdį nuo latvių, finų, o ypatingai—amerikiečių žydu. Kas miestas, tai desėtkai jų kultūrinių draugijų ir literatūros kliubų. Ir maziukuose miesteliuose rasi, kur jie apsigyveno, — rasi: kliubus, knygynus, teatrališkas kuopas, lavinimos ratelius ir tt. Užtai jie visame stovi ant pirmiausios vietos. Imk pašnekėt su latviu, finu, žydu — rasi pas jį naują drasią, rankių žinių iš gyvenimo ir patyrimų. O ką su lietuviu? Kokia tai senovė ir šovinizmas atsiduoda... Net ir mūsų pažangesni darbininkai, pilni šovinizmo linkui to, kuo jie tuomtarpu neužiima. Pas mus tautietis neapkenčia socialistu, nes mūsų socialistai nuolatos nori parodyt karikatūros šviesoje tautą. Vienas kitam savo nesupratimu atmoka. Puikus paveizdas—nors pats per save ir smulkus — yra sątikiuose mūsų visuomenės su atvykusiu iš Europos artistu p. Petraucku. Pakol p. Petr. taise sceną rytinėse valstijose, pakol jam socialistai talkiniravo, tai visą sceną ir muziką boikotavo

*) Faktus sunaudojau iš „International“ V.

tautiečiai,—tai, girdi: cicilikų užmačios. Kaip tik p. Petr. nuvaziavo į Vakarus ir pirmiausia tapo tautiečių priimtas, tai tada apsišėškė šovinizmas iš socialistų pusės.

O kad daila yra viena kultūros dalimi, kad ji visiems reikalinga, to nė vieni, nė kiti nesupranta.

Mūsų prakalbose retai užsimins tautietis apie algų klausimą—tai socialistų, esą darbas. Taip jau socialistas retai užsimins apie sutvėrimą literatiško ratelio arba teatrališkos kuopelės, nes tas, jo nuomone,—tai nevaisingas darbas. Kovokim pirma su kapitalistais, kai juos panaikinsim, tada iš jų atimsim jų literatūrą, jų scenas. Bet ar mės suprasmė tą literatūrą, kuri šian dien valdo politiskąjį ir draugijinį pasaulį? Ar mės su prasime, ką genijus ant scenos norėjo iš mūsų gyvenimo parodyt? To klausimo sau ne užduoda.

To pasekmės yra jaučiamos ir matomos. Gal tą atjaučia ir mūsų pažaugioji visuomenė, gal tą mato ir viršuj minėtos mūsų draugijos. Bet ikišiolai nebuvo daromi atskantįs žingsniai, kaip mūsų liaudėje pasėti plačiosios kultūros ekleklą.

Pirmiausia, jeigu mės negalim įkurt savo mokyklų (o kodėl negalėtumem!) reiktų pas mus įkurti lavinimosi ratelius. Ten turėtų rasti atviras duris visi gyvenimo klausimai ir žmonių reikalai. Reiktų tuose rateliuose įvesti šguldymus visokio mokslo šakų: pradėjus nuo ABC. baigiant politiska ekonomija. Čia duoti plati dirva veiksmui kiekvieno žmogaus, kuom jis tik gali visuomenei patarnaut. Jeigu nesuširas ganėtinai apsišvietusių lietuvių, galinčių parengti išsius kursus, tegul buna kursai sudėtiniai — iš lekcijų, referatų, paskaitų, ir prakalbų. Vienas perskaitys iš istorijos, kitas—iš prigimties mokslo, trečias—iš politiskos ekonomijos; kiti iš draugijos smulkesnių klausimų. Tegul čia lavinasi skaityt, rašyt; tegul mokinasi retorikos, liogikos; tegul lavinasi sceną pastatyti, eiles rašyt, paveikslus piešt; tegul mokinasi parlamentarizmo, įstatymų; tegul siekteli į filiozofijos klausimus: apie žmogaus atsiradimą, apie velę, apie Dievą, religiją, butybę po mirties, anapus grabo, kurlink žmonija eina ir tt.

Tas yra galimu, jei butų norima. Nesireikalauja mokytojų žmonių, diplomuotų profesorių, kurie ateitų mums ir pradėtų šitą darbą. Užtektitai yra dabar, tai geresni, tai menkesnių knygučių, kuriose yra pajudinama gvyvieje kultūros klausimai — nors ir apysakų formose, jei ne tam tikruose vadovėliuose. Paskui jau turime šiek-tiek prasilaivusių vientaucijų, kurie reikalingas žinias mums patiektų iš svetimos literatūros ir nukopijavę pasiuntintų šimtais egzempliorių ten, kur jų nėra. Ilgainiui jų išsidirbtų iš jų pačių švietėjai, kultūrnesiai, liaudies vadovai, ir kiekvieną dieną visas kultūros darbas pas mus susirastų rimtesnė,

platesnė ir gilesnė papėdė.

Knygynai, mokyklos ir tt. taip—gi įeina į Liaudies Universitetų judėjimą. Apie juos jau daug buvo pas mus rašyta, bet be jokio rimtesnio atbalsio kiekvienas toks balsas pranykdavo mūsų indefernetizmo dausose.

Ar pranyks ir mano balsas? Jeigu taip, tai bereikalo būtų mano rašyta šitas straipsnis.

Bet aš tikiu į liaudį—ji savo universitetus, kad ne šian dien, tai rytoj įkurs...

Vargomatis.

ZMOGUS.

(Legenda).

Sveikinu mano gyvenimo draugę, mokėjusią karčiose abejojimų valandose ir į savo pajėgų neįtikėjimo dienose drąsinti nuvargusią sielą į kovą. Sveikinu mano kančių draugę, mokėjusią su manimi laimę pažinti, vargą vargti ir skaudžią vergų giesmę giedoti.

(Iš Zmogaus laiško).

Už plataus okeano vandėnų buvo kaimas. Tame kaime žmonės nepaprastai gyveno, ne taip, kaip gyvena čia, ar kitur kur, už to kaimo gorizonto. Tenai ir žmonės kitaip atrodė: tokie nedideli, laibūs, išblyškę, tiktai apie save užsimislįję, į savo baltus nagus įsižiurėję. Kas dedasi už jų kaimo, kaip ten toliau gyvena žmonės — jiems tai nerupėjo: jie turėjo savo kaimą, savo papročius ir save — ar to negana, kad galima būtų ramiai gyventi?

Ir į jų gyvenimą nevalia buvo įnešti kokius nors naujus, nuo jų papročių šalinančius sumanymus. Nevalia ties: jiems gaila buvo savo minkštų rankų, savo baltų nagų. Visokius tatau darbus pavesdavo atlikti samdytiesiems.

Pasisamdė tat jie vieną sykį žmogų ir liepė jam priziurėti viso ukio tvarką, vesti skaitlines, rinkti pelną ir rupinties, kad kaime nieko netruktų, kad viskas būtų pavyzdingoje tvarkoj.

...O įstabus buvo tasai žmogus! Mezgė tasai žmogus savo mįslies mezginį ir žmonės klausėsi, kaip jisai savo mįslims kalbėdavo: „mįslis mano — jūs mano išminties vaikai. Auginu aš jums, dabinu, nuo priepuolių apsauguju — o jūs išaugsite, sustiprėsite, žmoneis laimę atnešite“.

Audė žmogus savo darbų audeklą: kur vientisai—dailiai audė, o kur įtraukdavo į audeklo vienodumą raudoną ir meliną siulelį — tai jo gerų ir prakilnesnių darbų buta.

Jisai gvyveno gerai, ramiai; pas jį buvo viskas, kas reikia

žmogaus gyvenimo nuoseklumui: buvo šviesi trioba, myliuti draugė, padedanti ir mezgini megzti ir audeklą austi. Ir išminties žmogui netruko ir kaimynai jį gerbė.

Viskas sekėsi ir laukta žmogaus pastogėje geros — ramios senatvės.

Gyveno, mįslijo, dirbo. Ir atėjo pas jį vieną sykį žmogaus nelaimės giltinė: subarškino savo kaulais, prasi juokė baltų dantų pračiaupimu ir pratarė į išsigandusį iš tokio svečio žmogų.

„Tu nori sveikas išplaukti iš pavojingų gyvenimo bangų; tau matosi, kad visi tavo darbai, kad visos tavo mįslės yra nors kiek aiškesni ir geresni negu tavo kaimynų ir pasaulio žmonių darbai ir mįslės? Klysti, klysti.“

„Laukk laiko. Ateis jisai, tavo laikas, ir, noris užremtumei savo pastogės duris, jisai įsivers į tavo gyvenimą, užlips tau ant sprando, išplės iš tavo smagenų doros supratimą bei jausmų ramybę ir išvays tave nuoga, baidyklų nuogumu; o žmonės ir tavo kaimynai rodyt tave pirštais, kaip į nusi deželį, kaip į žmogų, praradusį savo gerą vardą ir savo šlovę.“

„Tuokart tu ateisi į mano šventnamį, kur prie šalto akmens prikritę nelaimingieji keikia gyvenimo pirmąją valandą ir išėių, juos nešiojuej.“

Išsigando žmogus.

Ir laukė jisai to baisaus laiko, laukė bausių pranašavimų išsipildymo — o tuo tarpu jo meiginio mezgimas ir audeklo audimas nebesisekė dailiai: viskas slydo iš rankų — ir nerberamino jau jo nei draugės lupų nubučiaivimas, nei jos minkšti delnai ant įkaitintos galvos uždėti: jisai laukė ano baisaus laiko.

„Kas slėgia tavo krutinę? kas eda tavo ramybę“ — teiravosi draugė.

„Nieko, nieko, bus gerai!“ atsakydavo nusimines. Sunku buvo žmogui gyventi be savo mįslių skaitumo, be ramybės dvasioje, o vienok gyventi reikėjo ir reikėjo laukti nelaimės ir reikėjo mįslyti, kad prisieis keikti savo motinos išėių.

Nebelankė jo lupų ramus žodis, ramus juokas.

Pasisamdė tat ano kaimo gyventojai jį prie sunkaus darbo.

Pavedė jam ukį tvarkyti, skaitlynes vesti, viso kaimo rūpesčius ant savo sprando užsikrauti ir žiurėti, kad visam kaimui būtų tai, kas reikia. Įsikinkė tat žmogus į tą darbo jungą ir dirbo vienas dėl visų; traukė jungą — kaip jautis.

Bet netrukus pamatė, kad jo pajėgos per silpnos; kad jam neilgai taip vyks tvarkoje arti užleista ukio pudymą. Šaukė į kaimiečius:

„Negaliu. Eikite čia, prie to darbo, stokite ir jūs, darbas eis spėriau! O jei patįs galiities savo minkštų delnų, tai pasamdykite man pagelbininkus... Aš neapeinu žygių... Linksta mano sprandas... Kaimiečiai juokėsi.“

„Visados vienas žmogus tą darbą varė — ir tu gali. Tik

norėk, o vyks" — kalbėjo jie. O jis matė, kad diena iš dienos įra kaimo ukis, vis didinasi spragos bendroje kaimo tvoroje — ir šaukė nesavibalsu:

„Pabludeliai! ar gi jūs nematote, kad mano blakstienos paraudo, taip akis pasilgo miego? ar jūs nematote, kaip mano kuno sutino — taip jisai ištroško pailsio? Nejaugi nematote, kaip vis kaskart didinasi spragos ukyje? Ko jūs laukiate? Atleiskite mane, paliuosukite nuo darbo! Te ukis žina prie kitų darbininkų! Aš ne vergas!"

O kaimiečiai ir dabar vis juokėsi iš jo: „O tai juokdarys, kaip jisai dailiai juokuoja! Dirbk — dirbk! nejuokuk, tu mums tinki..."

Jan buvo žmogus bežadęs išardyti visą ukį, tvoras išgriauti, stogus nuversti — taip jį apėmė apmaudas, taip jo dvasia geidė keršyti kaimiečiams už jų minkštas rankas, baltus nagus, žmogaus pavergimą ir jo nesupratimą, ar nenorą jo suprasti.

Buvo beardas savo sąžinę bedraskęs savo grynas į darbą pažvalgas, kaip jį ištiko liga.

Jam apsirgus kaimynai juomi nei ukio stoviu nesirupino, nors jiems apie tai buvo pranešta.

Jie kalbėjo: „Tai niekai. Tasai žmogus yra geras. Jisai ukį puikiai veda. Išgijęs atidirba visus atsilikusius darbus..."

Artinost' nelaimė, giltinės pranašavimo išsipildymas.

Ir girdėjo žmogus jos lengvius, pažemiais šliaužčius žingsnius, ir drebejo prieš pačią mįslį apie nelaimę...

Jisai jautė save, kaip gali jausti žmogus, kurio vargais, skausmais, nedamiegotomis naktimis, badavimais ir linksmųjų atsidėjimais liko išstatytas naujas, geras namas, kur jo rengtasi jau po vargų pasileisti, staiga žemei sudrebėjus, išbjra į smotgalius.

Jisai jautė, kaip jo puikus praeigos namas pradeda griuti, kaip jisai susileidžia į baisią bedugnę.

Saulė paskutiniomis savo aukštinų lupų šiltais spinduliais bučiavo įkailsią žemę, linkėjo jai lahos nakties.

Visa gamta įvargusi dienos gyvenimu, tūngėsi į nakties pailsį, rengėsi prikriti, prie nakties sriauno šaltinio ir semti iš jo naujas pajėgas į darbą, naują drąsą į kovą, naują įkvėpimą, idant rytmečiui iš aušrus pradėti seną giesmę giedoti iš naujo.

Saulė bučiavo ir kapinių atkalnę tenai, už kaimo, palei upelį, bučiavo ir pasilenkusį, tūngėsi prikritusį prie žemės žmogų, kuris atėjo į kapinių atkalnę palaidoti savo praeigą: bėgo jisai nuo savo kaimiečių, bėgo nuo pavesto sau darbo, bėgo nuo ukio, kuris iškalpė, ir dielė, jo spekas.

Hgai gulėjo žmogus prie žemės prikritęs, į jį įsimeldęs savo ypatinga keista maldą.

Pasikėlė, dar sykį nusilenkė prieš kapines, atiduso, kaip milžinas, nežmoniška sunkenybę atkeldamas ir sukūsi —

sunkiai nukeliavo į tą šalį, kur matė sau kitokį gyvenimą.

Ir ilgdavos žmogaus kaimiečiai — ir neradė jo namie prakeikė jo atmintį. Paskui nuėjo pas praeigos kapines ir užvertė jo praeigai paskirtą vietą.

Pro kapinių šalį ejo draugai, ejo brolis, ejo pažįstami ir kaimynai ir visi, pro šalį eidami, keikė žmogaus atmintį, jo darbus, galėjosi jį gerbė ir vias uzritino, kiekvienas nuo savęs, akmenius.

Ir ejo pro kapinių šalį motinai.

Sustojo palei kapą ir, liudnai nuleidusi žemyn galvą, žilą, vargų gnaužytą galvą, žiūrėjo susenusiomis, nuo amžiaus asarų išbalusiomis akimis į sunaus paliekantį. Žiūrėjo ir mįslijo: „nejaugis tai mano sunaus čia atminties atsigulta? nejaugis ir senatvės sulaukus negalima apie sopulius užmiršti? Kur tavo geras vardas? kur tavo turtai, kur viskas, kuo aš, tavo motina, taip gerėjausi? Ar po tų štai akmenų? Verčiau bučiau nepagimdžiusi tavęs..."

Raudodama patėjo į šalį.

Ir ejo pro kapinių šalį žmogaus drauge. Sustojo palei kapą ir žiūrėjo į akmenis, kuriuose jį skaitė visą žmogaus sielos istoriją; skaitė jo jaunųjų vairumą, jo kovų su baisiomis aplinkybėmis užrašus, skaitė jo visas mįsles ir jo visas kančias ir, tyliai, be trukšmingų žodžių, tik savo didelio darbo prakilnumu persiemusi, nuritino nuo kapo draugo ir brolio užritintus akmenis; kitų nepalietė, nes jo atmintis nejautė jų sunkenybes.

„Dabar eisiu pas žmogų" — pratarė. Ir nuėjo.

Toly nukeliavo žmogus.

Bet jo pajėgos taip nupuo- le, kad kuno nariai nebeklausė mįslių paliepiamų; kojos painiojosi, nebeseke tako, vingiavosi į visas puses, o rankos nusileido palei kuną žemyn, kaip iš vandens išrautos bendrės. Ir gaila buvo žiūrėti į tą taip gyvenimo nusilpnintą žmogų; gaila, kad gali užgesti jame dvasios sviesa ir bangų, — taip baidė jo nuvargusi išvaizda.

Ejo, galvą nuleidęs; kojos led-led tik vilkosi pažemiais — ir tik nepaprasta energija varė jį į nežinomą toli.

Ir nesykį buvo žmogus besisirengias atsigulti pakelyje ir amžinai užmigti — tik jo siela dar norėjo gyventi, jinai tat ragino jo kuną prie naujų žingsnių, kurie pastumtų jį toliaus nuo praeigos.

Ejo patvai savęs nebe pažindamas; ejo ir stebėjosi iš to, kad gali dar eiti; stebėjosi iš to, kad tiek savo gyvenimo valandų pragaišino tušties darbams, kurių pamatuose buvo kažkoksai beprotiškas gyvenimas, kovos, darbo, savų kaimynų pamylėjimas; kad nebūvo savo meilės, nebūvo mįsles apie savo ypatingą laimę.

Nuvargo žmogus; sukupo ir, drąsiadamas save prie naujų žingsnių, šliaužė pas neapšakomai puikų reginį, jo akims pasirodžiusį; ragino sa-

ve prie liuosybės reginio, prie žmogaus laimės reginio.

Šliaužė dar kelis žingsnius ir visai parpuolė pakelyje ir butų nebeatsikele, jei jo nebūtų paremusi jo gyvenimo drauge.

Rupeikos Vargaš.

Teiv. Myl. Dr. tes reikaluose.

Philadelphia, Pa. 5-toji TMD. kuopa birželio 16 d. „Laisvės Kliube" atlaikė savo susirinkimą su tikslu atgaivinti vietinę TMD-tes kuopą, pradedant iš naujo darbą. Susirinkimą sušaukė kuopos pirmsėdis drg. Skaržinskis. Į susirinkimą atėjo 10 draugų; tame tarpe 5 nariai iš 5-tos kp., 3 — iš kitų kp. ir 2 nauji įsirašė.

Susirinkimas pirmiausia perskaitė susivaziavimo nutarimus, o paskui ejo prie kuopos sutvarkymo. Senosios kuopos pirmsėdžio ir kitų komiteto narių susirinkime nebūvo, tokiu būdu ir protokolų knygos neturėta, ir delto liko nartata išrinkti naują laikiną komitetą ir sušaukti kitą susirinkimą, plačiai apskelbus apie tai laikraščiuose — organe „Vien. Liet.", „Kovoj" ir „Tevynėj". Susirinkimas bus pamedelio vakare birželio 29 d. „Laisvės Kliube". Tada bus išrinkta naujas komitetas, arba dabar išrinktasis patvirtinta, ir kuopa pradės normaliai gyvuoti. Susirinkusieji užsimokėjo sanarinę mokesčių — iš viso \$4.50. Mokesčiai lieka pas naują laikinį kasierių iki kitam susirinkimui. Komitetas susideda iš šių ypatų: S. Mankus — prezid., J. Baltarusaitis — protokolų sekr., A. Stanelis — fin. sekr., S. Andziulaitis — kasierius ir D. Dėvė — knygiš.

Draugijos reikaluose susirinkimas delei savo nepilnumo, nieko netarė, tik nutarė patarti centrui nesi-skubinti su išėmimu čarterio, kolei kuopos neesitvarkys ir kol nebus išdirbta nauji TMD. įstatymai. Kuopa mano, kad įstatymai turi but visai perdirbti ir patobulinti TMD. tikslai; turėtų but mūsų tikslu ne vien knygų išleidėjimas, bet ir kiti kultūros arba apšvietimo dalykai. Tas viskas išsiaiškis tik per ilgesnį laiką, svarstant draugams, TMD. nariams susirinkimuose ir per laikraščius. Paaiskėjus tiems mūsų tikslams ir uždaviniams, bus jau galima ir čarterį išimti, ir draugija bus galutinai reorganizuota.

Kuopos vardu. J. Baltarusaitis.

Kaip matėmė, SLA. seime atėbuvo ir TMD. posėdis, kurio protokolas jau laikraščiuose pagarsintas. Priežastį tuomtarpinio apmirimo TMD. jau pirmiausia aiškinau: kad ne tik ta organizacija nukentėjo delei revoliucijos Rusijoje, bet ir visos kitos mūsų draugystės — jeigu nenukentėjo, tai ne nebūvoje, nes visi samanėsi darbininkai puolėsi remt kovotojus už laisvę. Per šiuos paskutinius 2 metus visų gabesniu kalbėtojų lūpose skambėjo: „duokim centus, šelpkime revoliucio-

nierius" ir tt.

Dabar gi aprimtus tam judėjimui Rusijoje, mūsų privatumas yra rengti lietuvius į darbą, katrą turės atlikti Rusijoje gyventojai anksčiau ar vėliau. Be apšvietos, matom kaip tas darbas eina. Jeigu apšvietėką nors veikia sugriovimui netikusios valdžios, tai tamsunas bėga ir išduoda jį valdžiai; buvo atsitikimai, kad net tėvai savo sunus išdavinėjo ir atbulai.

Tai gi reikia dėti visas pastangas, idant prieiti prie tamsesniojo sluosnio lietuvių, išvest juos iš smuklių ir pullrumių, pradėti jiems rodyti geresnį gyvenimo kelią per tankias prakalbas, prelekcijas ir vakarinius skaitymus. Tėvynės Myletojų Draug. kuopoms labiausia priderėtų toks darbas, — tai pilnai būtų pritrinkantis kuopų vardas. Mēs daugelį gražių vardų nesiojame ir gerus įstatus turime organizacijose, bet įstatai tų draugijų ir lieka tik įstatais, o darbas neveiktas. Nei kiek nepavargtum ant turto, jeigu kiekvienas lietuvis užsimokėtų po 60 c. ant metų; susidėtų ne maža suma. Tada galėtum išleisti ir didesnes knygas ir tankiai taip, kad knyga vertės 1 dol. gal mums atsieitų kokius 45 c.

Todėl geistina, kad visi samanėsi visuomenės darbininkai agituočių už TMD, tvirtų kuopas ir daugintų sanarius, o jau tas veikimas patį išduos gerus vaisius.

Teisybė, prie draugijos susilpnėjimo prisidėjo ir nerūgumas vieno sanario Centr. Komitete; bet dabar ta organizacija turi komitetą regis gana darbštų; todėl privatomė visi dirbti, ypač kuopų vyriausybes.

Aritmetikos iš Europos jau pas knygų ir kuopų viršininkai arba raštūninkai meldžiam paduoti savo tikrus adresus ir skaitlių reikalaujamų egz. zem. knygų. Ant senų adresų negalima siūsti, nes didesni stuntiniai dalykai būtų gražinti ir pasidarytų tuom draugijai skriauda.

Naujas kasierius nepatingės man prisigūti užsimokėjusių kuopų vardus, o aš iš savo pusės tuojaus stengsimos pagarsinti organe naujų sanarių vardus, kaip kad pirma 3 metų buvo.

Naujai prisirašė sanariai.

Glen Lyon, Pa. 29 kuopa: K. Aidukas, J. Zabaraukas, M. Ruzgis. Užsimokėjo po 60 c.

So. Chicago, Ill. 75 kp.: P. Simonavičius, J. Semanaukas, S. Paplauckas. Užsimokėjo.

Valparaiso, Ind. 66 kp.: J. Kurpeikis, D. Prataps, J. K. Vasilaukas, B. Jankaukas, J. Lekavičius, K. Vičas, K. Drangelis. Užsimokėjo.

Johnston City, Ill. 83 kp.: A. Ambroza, I. Sorocka, J. Domianis, J. Žitrys. Užsimokėjo.

Toronto, Ont., Kanadoj 84 kp.: K. Semeta, K. Vainora, E. Degutis. Užsimokėjo.

Minersville, Pa. 1 kp.: A. Mikolavičius. Užsimokėjo. Visi viršų minėti prisirašė 1907 m. Žemiau einanti prisirašė 1908 m.:

Rhone, Pa. 72 kp.: A. Berlinkas. Užsimokėjo.

Waterbury, Conn. 9 kp.: J. Trečiokas, P. Steponavičius, P. Devjanis, J. Palšis, P. Palšis, J. Ozunaris, A. Stočkus, P. Bagdonavičius, J. Šironas, P. Dargis, V. Karbauckas, J. Zvingilas, J. Prašaukas. Užsimokėjo.

TMD. sekretorius A. Ramanauckas.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Laikraščiai plačiai aprašinėja apie užsibaigusią dar vieną didelę politišką bylą. Tai buvo teismas ant revoliucionierių, kurie 1905 metais buvo apšaukę „Novorusijinę respubliką", mieste Novorosijsk. Prezidentą tos respublikos pasmerkę 15 metų, du kitu po 10 metų katargos, 66 įvairiems trumpesniams laikuams į kalėjimą, o 41 paliuosuota. — Taip užbaigė gyvenimą nelaiminga respublika, kurią patįs žmonės sau buvo įsisteigę, bet kurios neįjėgė išlaikyt.

Berlino laikraščiams pranešė iš Dorbjan (Dorbenai?) apie vietinių žydų išmušimą. Ginčklota gauja puolė žydų apgyventon apygardėn ir emėmušt. Tris žydus užmušė, 28 sužeidė. Manoma, kad tą skerdyną juodašimčiai parengė.

Juodašimčiams užlaikyt reiki pinigų. Todėl finansų ministeria Kozkocov sumanė padaryti vidurinę paskolą. Valdžia turi nuo savo pinigų paskolint 200 milijonų rub. Tiesa, ta suma — ne visa eis ant žudymo žmonių, sako ministeris, kad iš tos sumos tik 90 mil. sunaudosia „militariškiems tikslams"; kita gi dalis: 100 mil. reikią padengti išdas, iš kurio jau praeitais metais išleista „naikinant revoliuciją", o 10 mil. badaujantiems, kurie taip gi yra baisesios reakcijos aukos. Taip kad ant galo visa suma eis į juodašimčių fondą: išgydymui tų žaidų, kurias jie liaudžiai jau padarė ir kaimui ginklų naujomis žaidoms. — Ar pritaus duma tai paskolai, dar nežinia.

Amerika. Republikonų partijos tautiškoji konvencija jau baigėsi: šią savaitę jau gal užsidarys. Hga kova ejoši konvencijoje apie partijos platformą. Ruzveltas, kaipo liberalas ir toli permatas žmogus, reikalavo įdėti platformon griežtą permainą. Reikalavo atimti augštesniesiems ir žemesniesiems teismams (courts) tiesą išleisti drausmes prieš streikus ir boikotus. Jis nurodė, kad darbininkų luomai labai neuzganėdinti, jie netik republikonų partiją buriais apleidžia; bet kartais gali griežties prie blogesnių dalykų. Jiems teismai draudžia streikuoti ir boikotuoti savo darbdavius. Tuomi suriša jiems rankas ir kojas ir paduoda piniguočiams apiplėšt. Streikas šandie vienatinis darbininkų ginklas prieš išnaudojimą. Bet štai tą ginklą republikonų valdžia atima. Suprantama, kad ar anksčiau, ar vėliau, minios prieš tokią neteisybę sukils ir pareikalas atskaitos. Tai svarbus klausimas, kuris palielia netiktai republikonų partiją, bėt vsa tautą; jos atėiti. Tą Ruzveltas ir stengėsi nurodyt. Bet konvencijoje buvo žmonių, kurie nepaiso apie rytdieną. Jiems šiandien smagu, kad darbininkai kas teismų surištas: raitosi Plieno, geležinkelių, kasyklų ir kitų pramonijų atstovai, kurie konvencijoje viršijo kitų savo įtekme, dasiekė to, kad Ruzvelto norai nuėjo beveik ant nieko — platforma pasilieka ta pati, darbo klausimas taip apsuptas, kad drausmes (injunctions) pasilieka savo pilname turiny.

Kandidatai šie įvardyti (nominuoti): prezidentui, dabartinis karės sekretorius W. Taft; vice-prezidentui, New Yorko valstijos atstovas J. Sherman. Abu atsizymeję nuolankumu trustams.

IŠ VISUR.

Kanadoje taip pat bedarbė, kaip ir Amerikoje. Ateivystė veiki pusiau sumažėjo: pernai per pirmą metų ketvirtadalį atvyko 42,048 žmonės, šiemet tik 27,144.

Italijoje laukų darbininkų streikas dar tebesitęsia. Laikosi tvirtai prie savo reikalavimų apie 30,000 kaimų samdinių, o jų kova paremia darbininkai iš Prancūzijos ir Belgijos, iš kur buvo pasiūta 10,000 frankų streikeriams išsidalint. Žemvaldžiai taip gi laikosi, nors supuvo ant pievų sienas; išbirėjo grūdai iš varpų. Tulose vietose išėjo patįs ponai, su pačiomis ir vaikais, įjavus kirst.

Eina paskalai, kad Prancūzijos prezidentas Fallieres ruošiasi vizuoti į Rusiją, pasarač svečiuosias; po draug pažvuosius Skandinavijos kraštus.

Sauslige taip platinasi civilizuotam sviete, kad pradėta su ją vesti tarptautiška kova. Birželio mėnesy atsibus sykiu du tarptautiški tuberkulezo (džiovos) gydytojų kongresai: vienas Miunchene, Vokietijoje, kitas — Vašingtone, Jung. Valstybėje. Miuncheno kongresas bus iš eilės jau 5-tas. Baku, ant Kaukazo, revoliucionieriai šokią sumanę policijai klastą pranešė policijai, kad tulose vietoj yra bombų sakrova. Pasiskubino ten policijos viršininkas. Ne su sargybiniams. Vos tik jie įėjo į nurodytus namus, tuojaus plyšo bomba ir viena sargybinių užmušė, o patį Neį su dviem policistais išsviede per langą nuo antų lubų, baisesi sudaužytas. Namas sugriuvo.

Vokiški laikraščiai padarė savo šalies didelių žemvaldžių arba dvarininkų peržvalgą, kiek katrie turi daugiausia Vokietijoje žemės. Pasirodė, kad turtingiausias Vokietijoje ponas yra... pats cesorius Vilius. Jis turi 52 palocius ir 83 didelius dvarus. Žemės valdo 89,748 hektarus (hektaras — 24 akro) žemės. Tai yra didesnis plotas, negu milijonų apgyventasis Berlynas. Gauna jis

pelno iš tos žemės 16 000,000 markių (apie 4 milijonus dolerių) per metus. Bet, jis gausa dar ilgą algą.

O vienok neseniai parlamente jo atstovai verkė, kad eisiorui neužtenka ant pragyvenimo!

Anglijoje perejo balsavimas auglių sąjungoje: ar susi- vėz su abelia, ten esančia Darbo Sąjunga. Nutarta susi- vienyt. Todėl dabar Darbo Sąjunga dar pusę milijono są- narių gavo daugiau ir 13 an- gleškų atstovų parlamente perėjo su visa savo frakcija prie Darbo Partijos.

Iš Lietuvos žurnalo Amerikoje

Minersville, Pa. Birželio 13 d. turėjome prakalbą, ku- rias parengė drg. Antonovas, spieždamas Minersville. Kal- bėtojai buvo: V. Svirskis ir pats Antonovas. Žmonių bu- vo susirinkę nemažai, beveik pilna svetainė. Įzanga buvo dykai. Kalbėjo pirmiausia Svirskis—apie socializmą ir darbininkų vargingą padėji- mą; nurodė, kad reikalinga vienybė, nes tik laikyda- mies išvien darbininkai galės ką iškovoti. Antonovas kalbė- jo apie mūsų protėvius ir kaip- da jie ant medžių laipiodami lapais maitinosi ir kaip daėjo iki šiandieninių laikų; dailiai nupasakojo apie mūsų biznie- rius, apie jų mėtymąsi, tai prie vieno, tai prie kitų ir pataika- vimą kapitalistams balsavimo laiku; netik jie patys nebal- suoja už darbininkų partiją, bet da ir kitus nori pritraukti kad balsuotų už kapitalistus, ir daug pritraukia. Mūsų bizniečiai, kaip šuneliai laizosi tai prie vieno, tai prie kitų, žiūrėdami, kur daugiau pel- nys. Mūsų darbininkai jeis ne- galim užsitikėti neįjokiamė daikte; anot kalbėtojas žod- žių, jie mislina, kad ir jie yra maži kapitalistai; bet jie ne kapitalistai, tik kapitalo šuneliai, o darbininkų priešai. (Apie tą reikėjo visuomenei placiau paaiškinti, kuomet ir kam žmonės turi tikėti. Juk buvo laikas, kad ir paties kal- bėtojo; us leidžiamame laikraš- ty „Pirmyn“, buvo raginama balsuoti už republikonus— taigi už kapitalistus!... *Red.*)

Toliaus sakė: „matau, kad yra Minersville'je susipratu- sių daug ir norinčių kovot už savo tiesas; nors nedaug, bet yra viltis, kad pasidaugis“; o jis pasirengęs esąs apkeliauti tas lietuvių apgyventas vietas, kuriose da nebuvo—abudu su su draugu Svirskiu. Toliau prašė, kad kiek kas galėdami paaukautų jiems ant kelionės. Suauglavo \$4.80.

Lietuvaitė.

Naugatuck ir Union City, Conn. Čia lietuvių koopera- cija turi užsidedusi valgomųjų produktų krautuvę. Pramonė labai silpnai eina ir gresia ko- operacijai pavojus, nes turi pridėti po keletą dešetų do- lerių kas savaitė.

Priežastis puolimo yra ta, kad kooperacija neturėjo ge- ros tvarkos vedimui krautu- vės, visų rokundu, ir nemokė- jo vesti pramonę; matyt, mažai

supratimo....

Uždejus krautuvę, kilo vi- soki nesutikimai ir vaidai tar- pe draugų: vieniems nepatiko krautuvės darbininkai; todėl nejo visiškai pirkti, pradėjo „streikuoti“. . . kiti laukė ko- operacijai puolant, kad tuomet pigiai nupirkti, nes matė, kad negalės gyvuoti. Matydami visi draugai, kad jau visų ak- cijos prapuls, nes jau skolos- turi pusėtinai, tęsė da vis to- lyn; da sudėjo 8 vyrai po 50 dol. užvedė geresnę tvarką ir- varė reikalus tolyn... Pora mėnesių praslinko ir koopera- cijos komitetas pranešė, kad jau 300 dol. vėl pradirbo ir vėl reikia pinigų, nes kitaip... bus uždaryta krautuvė! Katra- turejo, įdėjo dar 50 dol. Bet matant, kad pramonė puola žemyn, panorėjo atsiimti atgal Nedėlio birželio 14 d. buvo viešas kooperacijos susirinki- mas, apmokėjo 400 dol. už- stato (mortgage) 8 vyrams. Kilo baisus triukšmas, nes veik visi buvo girti ir vienas sau rėkė, kitas sau; kiti ku- muštis nepradėjo. Vieni no- rėjo krautuvę parduoti, kiti norėjo laikyti; bet nesirado kam apmokėti užstatą. Nebu- vo jokios tvarkos ir negalėjo užbaigti susirinkimą; tai bar- damies ir išsiskirstė; kiti vis- gi žadėjo dėti da pinigų.

Serėdos vakare, 17 d. vėl prisirinko pilna svetainė ir tuo- balsavimas: ar laikyti krautuvę ir dėti pinigus, ar parduoti? 61 balsas norėjo laikyti, 11 — parduoti. Bet kada reikėjo nešti pinigus pas stalą, atmokė- ti užstatą, visi sėdėjo, kaip pri- kalti, ir neatirado nė vieno, kas neštų pinigus ant stalo! Tik vos penki išsirado, kurie pirkto akcijų, ir sudėjo 25 dol. Bet, pamatę, kad niekas dau- giau nededa, vėl puolėsi ir pasigriebė „penkines“ nusine- šė. Mat, pasibijoję, kad ne- žutų,—nes kooperacija turi 600 dol. skolos. Už akcijas yra viso 11 šimtų dol.; atmo- kėjus 600 skolos, liekas 500 kooperacijai už akcijas. To- lyn bevelkant, žus visų sun- kiai uždirtbti centai.

Mums, broliai, reikia vienų- bės, apšvietimo; tada ir pini- gai mums nauda suteiks.

Dabar vėl liko krautuvė po- senovei, nes ant užstatų skolinusieji apsiėmė da pa- laukt iki atsiras pirkejai ir pe- rims krautuvę....

Truksta mūsų broliams lie- tuviams supratimo ir vienų- bės....

J. Kunas.

Exeter Boro, Pa. Gegužės 24 d. per vietinę LSS. 78 kuopą tapo susauktas viešas susirinkimas su prakalbo- mis. Žmonių susirinko nema- žai, daugiau, nei kad buvo ti- kėtasi: apie 90-100 ypatų, abiejų lyčių. Kalbėjo F. Ba- gočius iš Pittsburgo. Kalba buvo apie socializmą ir šian- dieninį surėdymą, bei darbi- ninkų išnaudojimą per kapi- talistų valdžią. Kalba žmo- nėms patiko. Antras kal- bėjo — F. Zivatkauckas iš Scrantono. Jo kalba buvo apie SLA, siekius bei mūsų prosenių kovas už liuosybę. Žmonėms taip pat kalba pa- tiko. Anų rajono išdan su- mesta.... 55 centai.

LSS VII Rajono Sekretor.

Pittsburg, Pa. Darbai šiose apielinkėse po biskį tai- siosi, bet dar toli ligi pilno judėjimo. Anglų dienraščiai pilni visokių šauksmų, jog darbai dauginasi ir gerovė, kaip iš maiso kriunda, jau lai- kai esą geri; bet darbo jieš- kaučiųjų burių dar vis nesi- mazina ir visur pilna nusku- rusių alkanų darbininkų.

Lietuvių čia gana didelis skaitlius, galima priskaityti tukstančius; matosi jau ir iš- to, kad šioje apielinkėje turi- keturias bažnyčias, o draugijų- tai nei gudrasis Saliamona- turbut nesuskaitytų; tik gaila- kad krizis paėmė įtekėmę ant- visko. Teko užteitį šv. Kazimie- ro, bažnyčia, ant „ankstybų- jų“. Ir bažnyčių krizis pasie- kė; žmonės už išpažintį ne- betesi 6 dolerių; tai kunigas- Suktaitis, budamas geros šir- dies žmogus, bargina. Bet, la- bar užgirdęs jog darbai tai- siosi, tai būtinau ragino skoli- ninkus per pamokslą, kad- skubintų užsimokėti.

Iš tautiškių draugijų tai- daugiausia nukentėjo čia vie- tinė Tėv. Myl. Draug. kuopa. kuri jau ir geram laike ne- kaip stovėjo, o jau kriziu už-ėjus nei mislyt nebuvo kam- apie ją. Jei neklystu, tai apie- porą metų ne vieną susirinki- mą ji neturėjo. O rodosi tu- rime ir inteligentų, visokios rūšies, kurie dirba įvairius- larbus tarpe lietuvių, kaip- bankieriai, akademijos stu- lentai, kurie hijosi ir žodį- prasitarant apie Tėv. Myl. Dr. Dievas žino, kas toliaus bus. Yra dar viena viltis; kaip gir- dėjau, jei būtų teisybė, jog- ant SLA seimo pradėta at- gaivinti Tėv. Myl. Draugystė. Tą išgirdus ir pas mus tas pats- vėjas paputė; jau girdima, jog- Pittsburgo kuopa ruošia bir- zelio 28 d. susirinkimą ir da- su prakalbos; būtų geistina, kad- apšėiai atsilankytų. Prie- progos gal dabar ir mūsų ver- telgos daugiau prisidės prie- atgaivinimo minėtos kuopos; vertelgų Pittsburge randasi- jau pusėtinai burių ir dar au- ga; taigi būtų gerai, matant- vertelgas šelpiant T. M. Dr. Tik kažin ar ponai norės tai- daryti, nes draugystė ne taip- garsiai skamba, o mūsų ver- telgos daugiaus „poniški“....

Baisi tragedija atsitiko- Mekees Rocks, Pa. birželio 11- d. — Tulas Frank Randa (lietuvis, pavardė iškreipta) įsimylėjęs į savo gaspadinę, Milę Fischer. Jos vyras, Char- ley Fischer, patyręs jog jo- moteris turi didelį prisirišimą- prie Rando, paliepė anam- šieit; bet pačiai užtariant už- savo numylėtinį. Randa ne- aemisljo kraustytis; taigi Fis- cheris apreiškė, jog eina pra- neštų policijai, ir išėjo; bet- pakeliuj sutiko mirtį. Sū- raštavo tuoj Randą ir velionio- moterį; paskutinioji prisipaži- no, jog Randa parėjęs [naktį- anai pasigyręs jog jos vyrą už- mušęs. Matyt buvo tarp- jų abiejų sutartis užmušti- Fischerį.

Aitvaras.

Schenectady, N. Y. Birze- lio 7 d. atsibuvo mėnesinis šv. Kazimiero drang susirinkimas- po kurio buvo atidaryta ir- visuomeniškas susirinkimas.

Pasirodė, kad yra atsilankę- drg. B. Balevičius, kurs trum- poje kalboj apsakė daugelį- mums įdomių dalykų; aiškino- apie mūsų tautystės kiltumą- Mūsų draugams tas patiko ir- buvo užmanyta parengti pra- kalbas serėdos vakare, t. y. birželio 11 d. Kad ir sunkiai, bet pasisekė tas įvykdyti.

Atidarius serėdos vakare- viešą susirinkimą, per p. Eiš- dymtą ir ištarus jam kelis žo- dzius, buvo perstatyta kalbe- tojas B. K. Balevičius. Jis- platokai kalbėjo, aiškino mums- dėlko lietuvių važiuoja į- Ameriką; daugelis iš vargo- ir delei valdžios persekiojimų, iš negalėjimo ten apsišviesti? Bet kaip reikia šviesties? Reikia jungties į draugijas, skaityti laikraščius. Aiškino, kokią bledį sau daro tie, ku- rie laikraščių neskaito nė kny- gų; tie visi dirba sunkesnius- darbus, buna paniekinti- nuo svetimtaučių, pralei- dzia sunkiai uždirtbus- centus smuklėse, pagaliaus- pačios ir vaikų negali pride- rančiai užlaikyti. Sunku su- tokiais žmonėms netiktai apie- tautiškus reikalus, bet ir šiaip- protingai pasišnekėti; nes jiems- kurs nerupi. Jie neskaity- naudingų laikraščių ar knygų; kurs ir skaito, tai pasikakina- Baltruviens plepalais „Sau- lėje“.

Toliaus aiškino apie garbų- didį istoriką S. Daukantą. Jo- laikuose lietuvių buvo su- lenkėje. Daukantas savo isto- riškais raštais sužadino pas- lietuvius tautybes idėją. Nu- peikė kalbėtojas tuos, kurie- gėdinasi savos kalbos, kuri yra- taip brangi. Pabarė merginas, kurios nesirupina apie apšvie- tą ir pasikelimą draugijoje. Joms tik rupi, kad nusipirkti- daų ir nusimaliavot veidus, kad greičiau yra vaikinai pa- sidabotų ir apšviestų. Apši- svietytė vaikinai vistiek su- tokioms nenori apšviesti. Tam- sies merginos sako: „kam man- skaityti, kam man šviesties? Kaip gausiu ant rankų — tai- ir po mokslo...“ Bet jos- didžiai tame apsirinka: tokių- motinų užauginti vaikai neat- neša naudos nė tautai nė visai- draugijai.

„Šičia nekalbu apie visas- sakė p. Balevičius,—bet iškir- damas, nes mes turime lietu- vaičių, kurios ir apšviestima- myli; bet, gaila, kad jų labai- mažytė dalis tesiranda. Del- togi, merginos, ne miegokite, griebkitės už darbo, nes ap- švieta yra brangi“.

Taipgi p. B. Balevičius- kalbėjo apie Lietuvos raštinin- kus, primindamas jų vardus- ir kiek jie triuso padėjo dėl- mus tautos: iš jų triuso mes- šiandieną, turime daug gerų- raštų; turime ir dabar mokslo- vyrų, kuriems rupi apšvieti- mas ir mokinimas žmonių; bet gaila, kad jų da labai- mažai tėra. Bet mes nelaukim, kad mus kiti išmokitų; juk- mes galime patįs apšviesti, skaitant gerus laikraščius ir- knygas, kurių galime pigiai- gaut. Tik reikia noro; nėra- atsakymo, kad: „nėr už ką- nusipirkti“. Tik reikia mažiau- gert, o pinigų bus, ir laik- raščius bus galima paldais- traukti. Tuomet kiekvie- nas turėsite rojų ant žemės.

Skaitant laikraščius su savo- šeimyna, džiaugsies gamtos- ypatybėmis, semsi žinias ir- mokinsies gyvent, kovot už- laisvę....

Drg. B. Balevičius sutvėrė- mūsų miestely Tėv. Myl. Drau- gystės kuopą, prie kurios pri- sirašė 30 narių; tikimės, kad- toliaus kita tiek prisirašys.

Paraginus vienam draugui- sumest po kelis centus V. Ku- dirkos raštų išleidimui, sumes- ta \$4.23. Uzmokėjus \$1.00- už svetainę, pasiliko \$3.23.

Nutarta laikyti naujos Tėv. Myl. Dr. kuopos susirinkimas- birželio 14 d. apsvartyt viešus- reikalus ir susirinkti mokes- čius, kurie dar neužsimokėję.

Visi Schenectadičiai tariam- širdingą ačiu draugui B. K. Balevičiui už skelbimą vienų- bės ir apšvietos.

Antanas Gudzinas.

Chicago, Ill. Birželio 14- d. atsibuvo iškilmingas apvai- kšiojimas prieš atidarimą Sus. Liet. Rymo Kat. Am. seimo. Apvaikšiojime dalyvavo baž- nytinės draugijos, bet—ne vi- sos; maršavimas buvo gatvė- mis nuo šv. Jurgio bažnyčios- iki „Columbus“ teatro, kur- buvo paskirta seimui vieta; žmonių prisirinko daugybė, negalėjo visi tilpti ir į salę. Apvaikšiojimo“ programos- garna ilgas, net iš 23 punktų. Pirmiausia buvo dainuota „Lietuva, tėvynė mūsų“ (bet- ne prieš kalbėjimą „Tėve mu- šų“). Toliaus kalbėjo angliš- kai Dr. W. Evans, Chicago's- mieste sveikatos prižiūrėjimo- komisijonierius, kuris savo- kalboje kreipėsi į delegatus- nurodydamas reikalingumą- atkreipti seimo atydą ant emi- grantų, tai yra suteikti pagel- bą pribuvantiems į Ameriką; pagal jų nurodymą iš jo fak- tiškų patyrimų, daugybė atei- vių esą gražinama atgal dėl- labai mažų priežasčių, kaip- tai: dėl neturėjimo antrašo ir- t. p. Toliau kalbėjo V. Busse, užimantis gubernatoriaus vie- tą; bet tas labai mažai ir pasa- kė, dar nepasigailėjo išgirti- lietuvius, kuriuos gal ir jis pats- pirmą sykį mato. Ant galo- pasakė, kad jis pats esąs vo- kietis, vokiškai meldžiasi, vo- kiškai mislinas ir daugiau vo- kiškai kalbas, tad ir lietu- viams linkejo tą patį daryti, tiktai viską lietuviškai, o ne- vokiškai. Kun. A. Skrypko- kalbėjo apie reikalingumą- apšvietos, privedžiojo, kad- tamsų žmogų visi apgaudinėja- prirodinėjo, kad daktarai ap- gaudinėja, nebudami daktar- rais; nežinia, kodėl nepriminė, kad ir fuli kunigai žmones- apgaudinėja, kaip va padarė- kun. B. Šlamas. Kalbėtojas- mokslą rėmė ant tikėjimo; kad- ir tikėjimas būtų sykiu su ki- tais mokslais išguldomas, nes- sako be tikėjimo mokslas yra- vienpusiškas ir priveda žmones- prie ištvirkimo. Dar neu- žmiršo priminti apie Prancuzi- ją; girdite, ta šalis yra neva- liuosybės, bet kas tenai dėjosi: kunigus iš bažnyčių išvarinėjo, turtus bažnyčių pardavinėjo- vien dėl to, kad valdžios mo- kyklose žmonės buvo mokina- mi vienpusiškai: tikėjimas iš- mestas iš tų mokyklų; ten sa- ko užtenka mokslo, bet stoka- doros. Paskiau pagrįto prie-

Amerikos mokyklų „Public Schools“, kurios esą priešingos- tikėjimui; nors nieko nemoki- na prieš tikėjimą, bet kad- dauguma mokytojų esą visai- be jokio tikėjimo, tai išguldi- nedami vaikams gamtos apsi- reiškimus stengiasi taip nuro- dyti, kad jokios viršvaldančios- esybės nėra; per tai esą ir lie- kasi ju jaunos smagenis tuomi- užnuodytos ant visados; bet, bepeikdamas kitas mokslavie- tes užmiršo visai apie Ameri- kos bažnytinės mokyklas, kad- jos nėra visai tinkamos jau- nuomenei, kadangi tose mo- kyklose tankiai galima matyti- kad nėra tiakamų mokytojų. Bet pasiganėdino išgyrimu- krikščionystės, kuri platinami- mokslą nuo pat jos atsiradimo- ir kad visi naujieji išradimai- žmonijos naudai tai vien atsi- radę pasidėkavojant krikščio- nystei.... Bet kad dabar po- piezius viešai pasmerkę mo- dernizmą (naujovinį mokslą), kunigėlis rado naudingų apie- tą nutylėt, nes tada būtų pa- sirodę, kad netiesą kalbėjo. Dar nurodydamas reikalingu- mą apšvietos liepė skaityti- laikraščius; bet laikraščiai- reikią žinoti koki yra geri. Iš Amerikos laikraščių tiktai- vienas tesus tinkamas, žiroma- „Zvaigždė“, o iš Lietuvos: „Saitinis“, „Vienybė“ ir „Vil- tis“. Priminė, kad atsiradę- netikri pranašai; bet koki, tai- nepasakė; reikią jų neklaušyti- ir jų raštų neskaityt, nes, gir- dite, jų raštai išniekina kata- likų tikėjimą; o jeigu tikeji- mo ir neišniekiatų, tiktai šmei- ztų bažnyčios tarnus, tai rei- kią atminti, kad bažnyčios- tarnai turi labai artimą susi- rišimą su Dievu; jeigu kas- šmeizia ir niekina bažnyčios- tarnus tai išniekina patį tike- jimą. Tad pagal kalbėtojas- žodžių, kunigų darbai negali- ma kritikuoti, nes tas jau už- gauna patį tikėjimą. Ar ne- mano mūsų kunigai neužilgio- likti šventoms relikvijoms....

Kalbėjo Sus. R. K. centro- sekretorius, Prušinskas; jis- kreipėsi į delegatus, kad gerai- apsvartytų apie mokinačiąsi- jaunuomenę ir kad kaip nors- ją galima būtų sušelpiti; pri- minė. Valparaiso mokyklos- mokinų skurdų gyvenimą, taipgi minėjo apie šelpimą- kankintinių, kurie kovoja už- laisvę Lietuvoje; nurodinėjo- reikalingumą įsteigti Ameri- koje vidutines mokyklas; bet- kokiū būdu tą padaryti, nenū- rodė.

Chicago's vyskupas P. J. Muldoon kalbėdamas nepasi- gailėjo išgirti lietuvius už jų- prisirišimą prie tikėjimo.

Tarpais prakalbų buvo dai- nos ir deklamacijos.

Tiek tiktai galju pranešti- apie tai; o apie posėdžius ne- galiu nieko pranešti, kadangi- ant posėdžių nebuva.

16 ir 17 buvo perstatymai- „Švento Jurgio gyvenimas“ ir- „Kanti Alena“. Žmonių at- silankė nemažai, nes čionai- kunigai varė didžiausią agi- tacija tarp savo parapijonų- kad tiktai atsilankytų ir pa- remtų jų darbą.

Chicago's III.

Chicago's III.

Chicago's III.

PIRMOJE GEGUZES SAPNAS.

TEISYBĖS APYSAKA.

VERTE

Ant Skruzde.

(Užbaiga.)

valdžia da labai netobula ir negali da pilnai apsergeti gyventojus nuo vagių, piktadėjų ir žmogudžių. Bet ir tokiuose atsitikimuose, mes ir mūsų policija elgiamės įstatymiskai; jeigu be užtekintos priežasties taptų kur nors suimtas žmogus, tai po visą šalį pakiltų didelis ermyderis. Tai būtų sulaužymas piliečio teisių, pagriovimas pačių giliųjų mūsų konstitucijos pamatų...

Tuomet jau ant miesto pradėjo temti vakaras ir juodu vėl sugrįžo į „Liaudies Namą“.

IV.

Dabar, vakare, minios darbininkų rinkosi į „Liaudies Namą“. Viršų darbininkų orkestra darė repetitijas. Tai buvo susivienijusi darbininkų muzikantų kuopelė, kuri žaidė ant visų darbininkų švenčių, koncertų ir manifestacijų. Ji tankiai pereinavo su muzika miesto gatvėmis ir užmiešiais; ji žaidama „Marselietę“ vaikštinėdavo darbininkų apgyventuose priemiesčiuose, kaimuose, — visur skriedama mylimosios giesmės melodija, ji nešiojo ir platino laikraštį „Liaudis“ ir kitus darbininkų reikalams skiriamus laikraščius ir raštus; ir tokiu būdu, plaukiant malonios muzikos aidams, buvo platinama socializmo ideja, — ideja visų darbininkų vienybės, kuri atgabena pasaulini sątaiką ir brolybę.

Buvo rengiama mitingui salė. Dabar „Liaudies Namas“ tvarkėjo pilnas žiburių, virė jame gyvenimas, skubiniai buvo rengiamos prie gegužės manifestacijų. Apie 8 valandą, varpelio balsas davė žinot, kad tuoj atsidarys mitingas. Žmonių gerbiamieji oratoriai jau buvo salėje. Daugelis jų buvo iš prastų darbininkų, kurie dabar partiją tarnavo už algą; partija tiek daug turi darbo, kad be samdytų žmonių jau negali apseiti. Oratorius pakilo ir prašė: „Draugai! Darbo Partijos Taryba kreipiasi prie Jūsų su karštu atsisaukimu, idant kuodidžiausiam skaitliu dalyvautumėt rytoj, gegužės pirmosios šventę švęsti. Kviečia visus darbo žmones, idant tą dieną pasilinosuotumėt nuo darbo. Mūsų išnaudotojai privertė mus jų šventes švęsti ir jų šventuosius pagarbinti. Dabar ir mes turime juos priversti pamatant darbą, atiduoti pagarbą proletarų šventei, šventei kenčiančių žmonių. Šita šventė — visa svietinė šventė. Metų darbą ir švėzdami tą dieną, jūs pasirodote draugiškais visų šalių darbininkams, kurie taipgi tą pat dieną visur švenčia. Susivieniję dvasioje rytdienos manifestacijoje jūs priverstė savo skriaudikus sudrebėti; jūsų vienybe parodysite viso pasaulio broliams, kad jie gali ant jūsų pasikliauti. Tegul tai visi darbininkai sveikina gegužės pirmąją, liuosybės aušrą, naujo gyvenimo aušrą! Tegyvuoja gegužės pirmoji! Tegul anga ir bręsta susivienijęs proletarijatas!“

Garsus ir visą didžiulę svietinę padrebinantis riksmas — „tegyvuoja gegužės 1-moji!“ — buvo atsakymas oratoriui iš minios. Darbininkai mosavo skeptaitėmis, triukšmingai išreikdami jam savo pritarimą. Tadas sėdėjo užsidengęs rankomis akis. Jis buvo nustebintas tuomi darbininkų vienybės balsu ir neturėjo užtekinai darbėgų suvaldyti savo širdyje graudumą ir džiaugsmą. Kas-tai laisvas ir didžiai galingas išsimušė šito balsu viršūn, pasklido po salę, visus darbininkus apsiatė...

Po to kalbėjo kiti Darbo Partijos oratoriai ir pagaliau perėjo prie paprastų savo organizacijoje užsienimų. Vakare apie 11 val. visi išsiskirstė, idant rytoj susitikti prie iškilningos eisenos.

Trinksmingai skirstėsi iš savo namo darbininkai, nieko nesibijodami, nesilėpdami, ir garsiai kalbėdamiesi bei ginčydamiesi apie savo reikalus da ir gatvėmis einant, pavesdami tykia pavasario nakčiai visus savo laisvas mintis ir jausmus, savo viltis prie ateities.

V.

Sekandį dieną Tadas ir jo vadovas ryto anksty buvo jau „Liaudies Namą“. Diena buvo daili, oras aiškus ir tyras, ant dangaus — nė debesėlio. Gamta atsivėrė; žolynai ir lapeliai, lyg ko drovėdamiesi, išlėto sklietė savo susiglaudusius sparnelius; jie nesisukubino, tartum nenorėdami pralenkti savo kitus draugus, tartum stengėdamiesi visi iš vieno pasveikinti gražuolėle pavasario prigimtį, gamtos šventę ir darbo šventę — gegužės pirmąją...

„Liaudies Namas“ buvo iškaišytas ir išbarstytas gėlėmis; mergaitės pynė vainikus, kiti dirbo transparentus, fakelas, karunas. Rytmetį visais miesto kraštais ir restauracijose buvo mitingai. Darbo partijos oratoriai kalbėjo apie solidariskumą (vieny-

bę), apie socializmą, apie darbininkų judėjimo siekius. Ant visų mitingų buvo skelbiama reikalavimas 8-nių valandų darbo dienos, kaip pirmučiausio darbininkų klėtos tikslo.

Taip praėjo visa diena. Apie šešta valandą vakare darbininkų kruvelės pradėjo rinkties prie Anspach bulvaru, — paskirtosios manifestacijon išeiti vietas. Ant plečiaus ir ant salimais esančių gatvių jau buvo susirinkę tukstančiai žingaidžių žmonių. Policija atsaino minias autmirgėjo ant dangaus, švelni gegužės naktuzė apsupė šalitakių, sakydama: „nesigruskit, leiskite glitas susitvarkyti“. Policija čionai atėjo darbininkams patarnaut, praskirti jų eisenai kelią. Darbininkai rengė savo procesiją čieli dvi valandai. Ant plečiaus dabar jau buvo apie 50.000 žmonių. Astoniuose vakare sujudėjo iš vietos milžiniška eiseną. Priekyje nešė raudoną karuną su antrašu: „Proletarai visų šalių, vienykitės!“ Karuna buvo labai didelė, ją nešė du žmonės ant dviejų paparčių, apvyniotų gėlėmis. Paskui raudonosios karunos ejo profesijos gėlėmis sąjungos su savo vėliavomis. Ejo metalurgiškių pabrikių darbininkų sąjunga, su didele karuna, kurią nešė, ant keturių paparčių, keturi žmonės. Ant jų vėliavos buvo atpieštas didelis plaktuvas ir priekalas. Paskui maršavo — sąjungos audėjų, stalių, kepurinkų, žaivarninkų ir daugybė visokių amatų susivienijimų; po jų traukė burys studentų socialistų, galiaus sąjungos baltinių siuvėjų, pirštinkės, gėlių dirbėjos, skalbėjos ir tt. ir tt. Tie darbininkai, kurie neturėjo karunų, jie nešė fakelus ir transparentus. Ant transparentų buvo atpiešti paveikslai arba antrašai. Tarpe kitokių antrašų, buvo šie: „Mes norime gyvent, mes reikalaujame 8 valandų darbo dienos“. „Kapitalizmas rija darbininkų gyvastis, šalin kapitalizmas!“ „Šalin armija! mes reikalaujame visų piliečių apginklavimo!“ Ant vieno transparento buvo atpieštas dailus rimas su stalu, ant kurio nustatėtos bonkos su vynu ir valgiai; už stalo sėdi sutukęs žmogus, — parašas: „Taip veltėdžiai gyvena iš darbininkų triuso!“ Greta su šituo buvo kitas vaizdelis atpieštas — skurdi laušėlė, apiplyšę vaikščiojai ir mirštantis darbininkas; apačioj parašas: „Taip darbininkai gyvena, atidavę savo kraują į kapitalizmo nasrus!“

Sąjungų tarpais ejo muzikai, be paliovos grieždami Marselietę ir Karmanjolę. Užpakaly sąjungų važiavo milžiniško didumo vežimas, visas gėlėmis ir žolynais apibertas. Žolynų tarpe sėdėjo vežime apie 100 vaikų. Jų meilūs veidėliai vos galima buvo nuo žolynų atskirti; laibais balseliais jie giedodjo giesmes apie laisvę ir lygybę. Ant vežimo, iš po žolynų skaidriai išsivyniojo angštyn didelis parašas: „Mes reikalaujame, kad valstybė auklėtų, mokintų ir užlaikytų vaikus! Mes reikalaujame, kad jų nedaleitų į pabirkus! Tegyvuoja socializmas, kuris mūsų kudičius išliuosuos iš darbo vergijos!“ Mažiukai linkčiojo galvukes praeinantiems, jų smulkios rankutės siuntė visiems atvirus broliškus sveikinimus, o įkaitę skruosteliai spindėjo laime ir džiaugsmu. Žolynai linkėjo ir glamonėjo vaikiukus, tartum prizadėdami juos išsaugoti nuo sunkaus proletarų gyvenimo, kurį kaipo kokį svarų kryžių nešė jų tėvai ir motinos...

Paskui kudičių vežimo rietėjo nedidelis ant dviejų tekinių vežimaitis, taip gi gėlėse ir vainikuose pasinėres. Jame stovėjo, iš žiedų pakilusi angštyn graži mergaitė, baltai, kaip sniegas pasirėdžiusi spalaidai nupuolusiais ant pečių plaukais. Po jos kojų be paliovos degė magnijus ir viską apžiebė aukšniai žydrum skaitumu. Ji reikšė laisvės dievaitę. Ant jos galvos plavė savo auksų raudžių antrašas: „Laisvė, lygybė. Sątaika ir meilė“.

Visa ta eiseną traukėsi didelin ir ilgu pločiu. Ji žengė pirmyn vedama komandos — į turtingasias miesto srytis. Stebukingas ir pilnas slaptingos reikšmės buvo tai reginys, toji procesija... Vežimai sustojo, praeviai skubinosi dnoti kelią procesijai, nebylė viešpatavo ore, o Marselietę trenkė gatvėmis, sklido po sostapilę ir niekas negalėjo atsiskaityti jos neklausęs, niekas negalėjo užsislėpti nuo jos visur išisiverbiančių aidų...

Ką manė buržuazija tuom laiku? Kaip ji saujautėsi budama savo palocių aukšinesė klėtkose, kurias jiems darbininkų rankos itaisė?

Kokioms akimis jie žinėjo į savo priešų, maršuojantį per jų gatves, vidury jų gėrybių, priešų, kurs dabar taip didžiai galingo sąryšio ejo eilėse? Kaip jiems išrodė tie negėstantieji žiburiai, nešami ilgose eilėse vyrų, moterų, vaikų, brolių ir seserų. Ji matė einantį savo mirtingą priešų, savo ipėdinį... Dėlto taip iš paniryu dabar žiuri tie turtingi namai, skubotai užtrenkiamos zerkolinės balkonų duris; jų gyventojai nenori regėti proletarijato linksmybės, ne nori matyti jo vienintelės laimingos dienos metuose, — dienos, kuri atneša jam viltį, kurį pakelia jojo spēkas į naują kovą...

Procesija perėjo visas didesnesias gatves, įžymnesius plecius ir pasiekė Miesto Tarybą, ant Didžiojo plečiaus. Čionai policija taip gi parupino įai vietą. Plecius buvo jau aptvartas lentomis; tikta už lentų galėjo stovėti publika; patsai plecius dabar darbininkams priklausė. Išpalengva ir rintai

kolumnos suėjo ant plečiaus ir vėl susitvarkė į eiles. Kada visa, iš penkių dešimčių tukstančių armija užėmė plecių, tada galingas minios balsas užtraukė Marselietę ir ant duoto ženkle visi suuko: „Tegyvuoja Darbo Partija!“ „Tegyvuoja darbininkų judėjimas visuose kraštuose!“ „Tegyvuoja socializmas!“

Manifestacija užsibaigė, pailsę darbininkai, kartais susitvėrę ranka rankon, išvaikščiojo namol. Buvo jau apie pusianaktį. Žvaigždėlės romiai mirgėjo ant dangaus, švelni gegužės naktuzė apsupė pilį...

Tadas visą laiką ejo, kaip apdujęs. Taip, tai viskas tiesa, jis pats savo akimis tai matė, jis pats toje manifestacijoje daliau, jis apsakys savo draugams, kaip kitur jų broliai gyvena; jis kovos iki tol, kol jo nelaimingoje tėvynėje laisvė įvyks; jis prisiekia savo gyvasties nesigailėt, jis dabar žino tvirtai, ko jiems reikia...

Bet kas tai? Dėjuoja? Verkią? Ar jis nenuklauso... Ne, tai gailingas verkimas vis artyn ir artyn girđeties, ir jam širdį spaudžia nuo to verkimo; jis puola į visas puses, jis nori atrasti, kas taip gailioms šaroms verkią, kas dėjuoja ir kieno dėjavimai drasko jo vėlę...

VI.

— Ar išdvėsei, ką, tu gyvuly! — Jis išgirdo ant savęs šiurkštų balsą. Tadas su vargu atidarė akis ir apsidairė aplink. Priešais jį stovėjo valdiškai apsikutes žandaras ir iš visos spēkos tasė jį už pečių. Kuimely jau buvo policija ir mėtė po kampus jo daiktus, rausėsi visur ir keikė. Kitas žandaras turėjo rankoje gegužinį atsisaukimą, kurį rado jo zaketėly; vakar, budamas apsunkęs, Tadas užmiršo jį kur paslėpti. Kampe raudėjo Dora; raudėjo gailiai, karčiai. Jos visas kunas drebėjo, rankos žemyn nusviro, ji alpo...

— Ar ne utiils tu, karve, arba išsinešink iš čia laukan! — sutrepeno ant jos žandaras su koja.

Baci.. suskambėjo kambarėly stambus smugis į žandą. Tai Tadas žandarą ištikio. Dar labiau sukliko Dora, o žandaras, gavęs į žandą nuo pabalusio, kaip mirtis, Tado, — sugriebė jį geležinėmis replėms ir pastiro... Pažvelgęs į pamėlynusio žmogaus akis, jis pamatė jose begalinę, nežmonišką neapykantą. Tas žvilgis jį tartum apdegino ir jis nenuomaniai paleido rankas...

Pazvelgus atgal.

(SOCJOLILOGIŠKAS ROMANAS)

Eduardo Bellamy.

VERTE

Pranas Siulelis.

(Tąsa).

tuomet buvo. Nors kažki kaip kitų žmonių triusias būtų buvęs vaisingėnis ir našesnis, vienok darbo rinkos kaina nelabai ant to paisėjo: tankiai ir už gerą darbą nedamokėdavo, už netikusį — šimteriopai mokėdavo. Paveizdan, gydytojas budavo lygiai privestas pardavinėt savo gydymų triusą, kaip ir kunigas pamokslus. Jų darbai buvo nelygūs. Doktoro daug reikalingesni, bet jis mažiau gaudavo už kunigą. Pranašas, kurs aiškino Dievo prisakymus, imdavo didelius turtus nuo žmonijos, o poetas, kurs idealizavo šio pasaulio žmonių ateitį, tankiai badu pasimiravo. Jeigu nuo manęs kas pareikalautų nurodyt, kur yra skirtumas tarpe senovės ir tarpe šito amžiaus, kuriame aš pirmą sykį išvydan šviesą, tai aš pasakyčiau, kad tuodu amžiu skiria vienas tik dalykas — panaikinimas žmogaus triuso kainavimu, arba darbo rinkos. To vietoje, dabar visokis darbas yra skaitomas paprastu draugijai patarnavimu. Reikalaujant nuo kiekvieno žmogaus, kad jis atliktų savo darbus taip gerai, kaip gali, paliekama yra tik vienam Dievui buti jo augščiausiu teiseju ir, apimokant už naudingą ir gerą darbą pagarbos ženklais, pasilieka tas jų didžiausia alga, kuri mano laikuose buvo paprastai skiriama tik ant garbingos karės lanko užsitarnavusiams.

PERSKYRIMAS XV.

Vaikščiodami ir apžiurinėdami namą, mes priėjome ir prie knygyno, kur mes negalėdami susilaikyti nuo išbandymo puikių apmūstų kreslių, išstatinėtų po visą knygyno salę, susėdome, norėdami pasilsėt ir paplepėt*).

— Judita sakė man, kad jūs visą rytą praleidote mūsų knygynė, — patėmijo missis Lit. — Ar žinote, ką pons Vest! Manding tamista esate laimingiausias iš mirtinųjų žmonių, ir reikia jums to pavydėt.

— Norėčiau žinoti — kodėl? — aš paklausiau.

* Aš negaliu užtekinai atsigėrėti tuoju laisvumu, kuris viešpatavo dvidekimojo šimtmečio viešuose knygynuose, palyginant su tiesiog nepakenčiama tvarka knygynuose devynioliktojo šimtmečio, kuomet knygos buvo baisiai sergiamos nuo lankytojų, ir gavimas jų pasiskaityti buvo surištas su dideliu laiko galvėnimu, tyčia įvestu, kad atimti lankytojams visiškai norą skaityti knygas.

— Todėl, kad paskutiniojo šimtmečio knygos bus jums didele naujiena, — atsakė ji. — Tamista beskaitydamas to laiko literatūrą taip busite pasinėrę į žingeidumą, kad per ateinančius penkius metus tamistai vos-vos užteks laiko pavalgyti. Ak, ko aš neduočiau, kad man dar sykį būtų laikas perskaityti Berjako apysakas!

— Arba Nesmito, mamyte, — pridurė Judita.

— Taip, arba Oatso poemas, arba „Praeities ir dabartis“, arba „Pradžioj“, arba... aš galėčiau įvardyt daugumą knygų, iš kurių už kiekvieną galima atidnot kokį metų gyvasties, — karštai sušuko missis Lit.

— Iš to aš išvedu, kad per šitą šimtmetį buvo parašyta daug puikių literatūros veikalų, — aš pasakiau.

— Taip, — tarė mister Lit; — buvo tai era neaplyginamo protiško pražydėjimo. Veikiausiai bus, kad žmonija iškliol dar niekuomet nepergyveno toki dorišką ir medžiagišką pakilimą, taip milžinišką ir taip spartų iš atžvilgio į taip trumpą laiką, kaip pradžioje šito šimtmečio, pereinant nuo senosios tvarkos prie naujosios. Kuomet žmonės pradėjo suprasti visą laimės galybę, patekusią jiems, ir persitikirino, kad pergyventas perversmas, netik ką pagerino iš dalies jų buvį, bet ir pakėlė žmonių ant augščiausio gyvenimo laipsnio, su neapribota pažangos srove, tuomet jų protai daėjo iki tokio įtempimo visų savo gabumų, apie kurį viduramžio atgijimas (renesans) nublanksta, kaip aušra prieš dienos šviesumą. Nykstant senamjam svetimū užstojo epocha mechanikų išmislų, moksliskų atradimų; atsirado stebuklingi veikalai dailos, muzikos, literatūros srytise; epoka atėjo nerandati sau lygios dar kaip pasaulis stovi.

— Beto, — tariau aš, — mes pradėjome kalbėti apie literatūrą: koku būdu dabar yra leidžiamos knygos? ar jas taip gi tauta išleidžia?

— Žinoma.

— Bet, kaip gi jūs tą atliekate? Ar valstija išleidžia viską, kas jai yra pristatoma parašyto, žinoma, — visuomenės lėšomis, ar pasilieka sau cenzūros tiesą ir spauzdina tik tą, ką atranda pagirtiną?

— Nė vienas, nė kitas. Knygų spauzdinimo skyrius tautoje neturi cenzūros. Jis turi spauzdinti viską, kas jam yra pristatoma; bet spauzdina tik su išlyga, jei autorius užmoka išlaidas iš savo kredito už knygos išleidimą. Jis turi užmokėti už privilegiją, kad jam yra leidžiama kreiptis su savo ideja prie draugijos ausies; ir jeigu jis turi pasakyt ką tokio verto visų atydos, tai suprantama kad jis tą išlygą išpildys. Žinoma, jeigu pelnas nebūtų visų lygus, kaip tat buvo senovės laikuose, tai toji taisyklė leistų autorium tapti tik turtingiems; bet kada turtas visų piliečių lygus, tai toji taisyklė yra niekas kitas, tiktai rašėjo gabumai saikas. Leidimui knygos vidutinio formato, lėšos gali but uždengtos iš rašėjo metinio kredito, kurį jis sutaupto prisilaikydamas nuo eikvojimo ant kitų daiktų. Išleistą knygą tauta išstato ant pardavimo.

— Manau, kad bent ir autoriaus naudai, kaip ir pas mus buvo, atsiskaito tulas nuošimtis, — aš patėmijau.

— Ne visiškai taip, kaip pas jus buvo, — atsakė mano šeiminkas, — bet visgi gauna. Ant kiekvienos knygos yra parodoma, greta iškaščių jos išleidimui ir autoriaus reikalaujamasis atlyginimas, kurį pats rašėjas paskiria sulyg savo nuomonei. Jeigu jis pasizenklina perdidelį sau atlyginimą, tai jis pats sau kenkia, todėl kad niekas knygos neperka. Suma, kurią jis gauna iš tojo atlyginimo yra įtraukiama į jojo kreditą, ir jis yra paliuosuojamas nuo kitokios tarnystės tautai, — ikitol, kolai jam užtenka to kredito užsilaikymui, skaitant po tiek, kiek buna skiriama kiekvienam piliečiui. Jeigu knyga turėtų pasisekimą, jis yra paliuosuojamas ant kelių mėnesių, ant metų, dviejų arba ir trijų; jeigu gi jis per tą laiką parašytų kitą kokią naudingą knygą, tai paliuosavimas tęsiasi iki tolai, kolai jis iš savo knygos pardavinėjimo galės save užsilaikyti. Autorius, kurio veikalus daugumas skaito, gali užsilaikyti save iš savo plunksnos per istisą savo tarnystės laiką; visuomenės balsas ir pagėdavimas jo raštų, parodo autorii jo talento vertę, ir užkviečia jį ir ant tolesnio pašvėsti save literatūros darbai. Iš tos pusės mūsų rašliavių-koji sistema mažai kuom skiriasi nuo jūsų; bet pas mus yra du svarbūs patogumai. Viena, pasidėkavojant tam, kad mūsų visuomenė dabar yra pakilusi ant augšto laipsnio abelname apšvietime, geras raštas pas mus niekuomet nenneina ant niekų, nepasilieka nepatėmyti, ir rašėjų triusas bei talentai neprazna, kas jų laikuose buvo visiškai negalimu. Antra, dabar nėra vietos glamonėjimui vienų rašėjų, nori to būtų jie ir neužsipelnę, o apleidimui kitų, kurie tikrai yra to verti. Literatiško favorizmo arba patalkavimo ypatoms, nėra. Kiekvienam autoriui yra leista laisvai paduoti savo triusą visuomeniskam teismui. Sprendžiant iš skundimūsi rašėjų jų laikuose, rašėjai neturėjo progos savo praklinias idejas į svieta paleisti, nes tuomet buvo neprielankios literatūrai sąlygos. Šiandien tą didžiausi yda tapo prašelinta.

(Toliaus bus)

* Transparentas — yra tai keturkampiniai rėmai (kriai), atėmpti išvaikčiuotu audeklu. Ant audeklų, iš lauko pušės buna piešiami paveikslai arba daromi antrašai. Rėmų vidun įstato žvakę arba žiburį, ir tokiu būdu paveikslas arba antrašai, iš vidaus žiburių patiesiamas aiškiai ir toli vakaru tamsumoje matosi.

Iš Lietuvos.

Kauno politikos bylos.
Teismo Rumų posedžiai jau pasibaigė. Sprendimas jau visoms byloms žinomas. Žūkėvičius, Matulis ir Sruga pripažinti kaltais už prigulėjimą prie Lietuvos socialdemokratų partijos ir veikimą Čipėnų valsčiuje; pirmuoju du atėmus teises pasmerkti arestantų rotosna 4 metams, Sruga kaip nepilnametis, 3 metams kalejimo.

Degulis gavo pasitašymo namų 1½ metų, Streizys išteisintas.

Grinšpanas, kaltinamas dėl lei prigulėjimo prie socialistų-revoliucionierių partijos Kaune, gavo ištėrimą Sibiran.

Laskauskas už agitaciją pasmerktas 1 metams tvirtovėn.

Lapienis už agitaciją (o prigulėjimas prie Liet. soc. dem. partijos neprirodytas) nubautas 1 metais tvirtovės.

Didžiūliai (tėvas Stanislovas ir sūnus Antanas) už agitaciją pasmerkti ištėriman. Apie kitas bylas paduosime vėliau.

Nuo „Liet. Mokslo Draugijos.“ Situomi pranešam, kad Mokslo Draugijos visuotinis 1907-8 metų susirinkimas bus Vilniuje rugpjūčio 5-6 (18-19) dieną. Sulyg šiol prizadėta prkalbos:

- 1) Prof. Ed. Volteris. Apie senovės lietuvių tityba.
 - 2) D-ras: Basanavičius. Apie medžių garbinimą senovės Lietuvoje.
 - 3) Kun. J. Tumas. Apie lietuvių namą.
 - 4) Kaz. Buga. Apie gudų (resp. lenkų) kalbos įtekumą į lietuvių kalbą.
 - 5) D-r. J. Bagdonavičius. Iš lietuvių atgijimo istorijos. Apie kitus pranešimus ir dienos tvarką bus vėliau apskelbta.
- L. M. Draugijos Komitetas.

Vilnius. (Mūsų koresp.) Pradžias pavasario buvo šalta ir nesmagi, bet gegužio pabaigoje taip atšilo, kad begalio puiku paliko: saulė žiba, dangus mėlynoja, sodai žydi, paukščiai čiučia, nešalta ir nekaršta — tikras bibliškas rojus...

Bet, nevisi tą rojų jaučia. Daug varguolių žmonių, neturėdami ką į burną įdėti, ir negaudami niekur darbo — vargą kenčia ir kamuojasi su gyvenimo sunkenybėmis. Jau kad kaimuose žmonės nesigiria, tai juo labiau mieste, kur pragyvenimas be uždarbio daug sunkesnis.

Kaip tik atšilo, tuo pradėjo maldininkai Vilnių lankyti, labai šventų vietų per žiemą ištroškė.

(Ištrauka iš laiško.) Kaimo Dievogalos, Senapilės pav. Sav. gub. kelios savaitės atgal, — iš nežinomos priežasties pasikore akcinikas Stanislovas Tamulėnis.

Lekečiai, Dobrovalės val. Vladislavovo pav. Sav. gub. Pas mus rugiai šiemet labai

prasti, viskas brangu; vargšui darbininkui labai sunku gyventi; nežinia kokis bus vasarojus; jeigu vasarojus prastas butų, tai gali pasiekti ir mūsų kraštą badas. Iš valdžios pusės suspaudimas labai didelis negalima nieko veikti ir jokio žodžio teisingesnio išsireikšti, labai daug užkautusių ir tamsių žmonelių, kurie tuoj bėga pranešti policijai, skaitydami save gerai.

Skruzdė.

Marguminai.

Viennos laikraštys „Neues Wiener Tageblatt“ išspaudinta įdomios žinios apie eimą žmonių į Amerikos Jungtines Valstybes 1907 metais. Tos žinios surinktos laivų draugijos „Norddeutscher Lloyd“, kuri daugiausia užsima gabenimu išveivų Amerikon. 1906-7 metais į Amerikos valstybes atvyko iš viso 1,285,000 žmonių: iš Europos — 1,200,000; iš Azijos 40,500 — tame skaičiuje iš Japonijos 30 200; iš Kanados 19,000 iš Aprikos — 1,400 ir iš Australijos 1,900.

Pagal tautas atkeliavusiųjų taisy metais buvo: čekų 13,500, bulgarų, serbų ir juoda kalniečių 28,800, chorvatų ir slavakų 47,300, dalmatų ir bosniečių 7,200, vokiečių 91,000 (tame skaičiuje iš Austro-Vengrijos 40,400, iš Vokietijos 32,000, iš Rusijos 13,400), anglų 43,400, suomių 14,400, prancuzų 8,700, graikų 44,200 olandų ir flamandų 12,000, airių 37,700, italų 288,000, žydų 146,000 (tame skaičiuje iš Rusijos 114,900), vengrų 59,100, portugalų 9,200, rumunų 19,000 skandinavų (švedų ir norvegų) 51,000, škotų 18,300, slovakų 41,800 ispanų 5,900, turkų 1,300, rusinų 23,900 (daugiausia iš Austro-Vengrų Galicijos), rusų 16,500, lenkų 137,100 (tame skaičiuje iš Rusijos 73,100 iš Austro-Vengrų 58,700, iš Vokietijos 3,800) ir lietuvių 34 tūkstančiai 700 (beveik visi iš Rusijos). (Slg. „VL“ NN 7 ir 8 š. m.)

In skaitytojus!

Kurių laikas pasibaigė ir gavote žinę už „Vien. Liet.“; matonėkite užsimokėti prenumeratą, nes antraip šis paskutinis numeris sinčiamas. „Vien. Liet.“ administracija.

Lietuviška karčiama.

JUOZO JEODZEIKIO
Skanus alus, porteriai, gardi ariolka, visokis vynas ir cigariai kviepianti. Teigi Vilniaus dži soborų. Coalbridge, Pa. Šilputki vieta raudai netoli Wilkes-Barre, Pa. Lietuviai, užskait pas savo tautiet.

Temykite Visi.

Stella Macaristi, lietuvių kalbos mokytė stenografijos. Užsima ir atleka svarbiausias reikales žmonėms užsimaime pravy, vertimas atleka iš angliško lietuviškai, iš lietuviško angliški arba iš lenkiško angliški ar iš angliško lenkiškai. Gabel vartoje Typewriter (masinis drakavojimas). Justos Office. 136 E. Main st. Plymouth, Pa. Refskale kreipkitės pas savo lietuvi. Peoples Phone 7173 B.

Susirinkimas.

Pittsburg, Pa. Susirinkimas T. M. Dr-tės bus laikomas 28 d. birželio 08, 7tą valandą po pietų. **L. M. Dr-tės svetainėje po nm. 142 Ohio gatvės** Pittsburg, Pa. Tuomi užkvičiame draugus ir drauges ateiti ant augščiausiu mineto susirinkimo užsimokėti ir atgairinti T. M. Dr-tės kuopa, katrė jau rokavom numirusia. Užkvičiame ir norinčius yrisirašyti. Su guodone KOMITETAS.

4-tos kuopos TMD. Brooklyn, N. Y. širdingai užkvičiame visus draugus 4-tos kuopos TKD. pributi Nedelioj 28 d. Birželio (June) 1908 m. 4-ta valanda po pietų, į svetainę po No. 201-103 Gaand str. — ant Extra susirinkimo. Bus svarstomi svarbūs reikalai TMD-tės; teip pat atsiveskite naujus sąnarius prisirašyti. Užkvičiama sekretorius A. Lesniaučkas.

Veizda pirmesnė už sveikatą.

Noras padaryti pinigų yra taip giliai įsisaknijęs mūsų žmonėse kad jam sveikata ir net gyvastis tankiai yra pašvenčiama. Mes užmirštame apie savo pačių kunus paskendę savo darbuose ir vaizboje, bijodami, kad trumpas pasilsys gali suteikti mūsų užuobėgai progą įsokti į mūsų vietą ir apiplėsti mus ant vaisiaus mūsų sunkaus darbo. Mes atsakome nuo gyvenimo smagumų, birbdami be paliovos ir sukonceitrodami visą savo mintį ant mūsų vaizbo, kol kunas nenulepsta. Nelaimingas pilvas paprastai nukencia daugiausiai; vietoje suteikti jam maistingus maistus mes tankiai plakame jį tik stipra svaigalu, kol stojamesi kankiniais negromuliojimo. Sustiprink savo skilvj ir vidurius Trinerio Amerikoniskuoju Elikysru Karčioju Vyno, kaip tik jis nuvargintas, nu-

silpintas ir sukankiatas. Jis išgydis visas karščiuotas gleives, sustiprins raumenis gromuliojimo organų ir tu galėsi prižiureti savo vaizbos ir savo kuno. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622 Ashland ave., Chicago, Ill.

ASZTUONIOS KNYGOS UZ 60 c.

1. Geografija arba žemės aprašymas. Didelė mokliška knyga su daug paveikslų. 2. Daktariška knyga su daugeliu receptų, sulyg kurių gyduolės sutaisoma kiekvieno aptiekoriaus del kiekvienos ligos, su daugeliu paveikslų. Knyga naudinga vedusiems ir norintiems vesti. 3. Zodynas liet.-angl. ir angl.-liet. kalba. 4. Liet. Sapnininkas, vertės 75 c. 5. Bezdžionė ir Žmogus; Žmogus ir Velnias; Žmogus ir Zverjis. 6. Rašto Istorija. 7. Kaip žmogus gyvena ant svieto. 8. Paslaptis magijos sviesojo mokslo (monų knyga). Prisiuok 60 c., o gausi visas viršminėtas knygas vertės daugiau, kaip \$5.00. Delto taip pigiai parduodu, kad badarbei zustojus negali iš knygų pardavinėjimo versties ir turiau daug nuostolio; už tai dabar noriu visas greit parduot. Pinigus siuok Money orderiu arba Reg. gromatoj. Adrisuok: A. Urbonavich, 15 Washington st. Jonkers, N. J.

Temykite Lietuviai.

Reikalaujami yvairių daktarų, kaip tai: Laidrodėliu, Žiedu, Brivy, Armoniku, Koncertiniu, Smuiku, Klarinetu, Drukuojamų ir Šekamų masinu, Liet. knygų ir kitokių visokių daiktų. Tai visados kreipkitės pas DAMIJONAITI Chicago, o iš-čia gausite per pačią lietuviškoje kalboje KATALIOGĄ No. 7 dykai, katrame yra šimtai visokių daiktų paveikslėliai ir jų kainos. (Į Chicago's m. nesinčiu) Teigi čia gaunamas Sim. Davkanto L. I. paveikslas, miara 22 x 28 colių kaina... 25c. Perkūpčiai gausa nuosimtin. Adressas: **M. J. DAMIJONAITIS** 3256 Union Ave. Chicago, Ill.

Apskelbimas TMD.

PHILADELPHICIAI „TEVYNES MYLETOJAI!“ Atsilankykite ir draugus atsiveskite į TMD. 5tos kuopos susirinkimą, atsibus 29 d. birželio vakare, **Laisves Klube.** Svarbus reikalai, reikia kuopą ir visą TMD. atgairinti ir per naują tverti. Meldžiame nepamiršti! Kviečia laikinis KOMITETAS.

DIDELES DOVANOS!

Kas man atsius ne mažiaus kaip 10 adrisų savo pazistamų, tam atsiuosi daktarišką knygą su gražiais paveikslėliais ir labai kožnam naudinga. Ant prisiuntimo knygos atsiuokite už 4c. markių. Adrisuokite: Z. Kazlauskas 400 East 74 str. New York, City.

VISI

Nauji skaitytojai, kurie užsirašys „Vienybę Lietuvinkų“ gaus priedų knygų už \$1.15, pagal pasirinkimą iš katalogo, kurį prisiunčiu visiems dovana.

P. Mikolainis,

Box 62. New York.

Excursion!

in Mountain Park, parengia Draug. Darbininkų Klubo iš Plymouth, Pa. ant 2 ros dienos Liepos 1908. Treinas išeis nuo Plymouth Junction dypo 8 tą val. ryte, stos South Wilkes Barre ir Ashley, grys 9 val. vakare. Tikietas suaugusiems 50 cent., vaikams 25 centai. Užkvičiame vietinius ir iš apielinkes. KOMITETAS.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

Jeigu turi skaudančią nugarą kankinant reumatizmui arba kitokiui skaudėjimui, kuris tave vargina tai mėgink Dr. Richterio „Pain-Expeller“. Tuojaus tau palengvės ir jausiesi tuojaus smagesniu, jeigu tikrai vertosi ryte ir vakare tepanti skaudančias vietas, išvargs tuo skausmus lauk. Kad laikytum nuolatos bonk namuose, nes kiekvienam laike ir nakti negalima gaut, o tas pagelbės tau ir tavo šeimynai reikale. Gerai dėl bile skausmo, kaip tai: reumatizmo, nikstelejimo, neuralgijos, nuidegimo, bei skaudančių vietų ant kuno. Gali gaut visose aptiekose po 25c. ir 50c. Dabok kad but inkaras ant bonkos, tai tas yra tikras.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., NEW YORK.

Lietuviškas Advokatas
Elias Rosenthal
Perkelė savo kanceliariją nuo 404 Grand st. po.
302 Broadway, 13 lubos (floor) New York.

Gaukite savo dovanas tiesiog namieje!

Jūs galite dabar apkeisti

LORILLARD'S STRIPPED TOBACCO

kuponas ant dovanų lengviausia, greičiausia ir atsakančiausia tiesiog namieje. Mes padarėme sutartį su krantuvninkais, kad išdalinų paskirtas dovanas už LORILLARD'S STRIPPED kuponus (ar tikietus). Tos dovanos yra paminėtos mūsų kataloge No. 2. Suėdysite markes, gromatas rašymui ir laiką gaudami šias dovanas pas savo arčiausia išdalintoja.

SURASAS IŠDALINTOJU

CARBONDALE, PA., O'Rourke, John St., 11 S. Main St.	PITTSBURG, PA., Kelly, P. H., 6 So. Main St. Weeks Bros., 6 No. Main St.
EXETER BOROUGH, PA., Donnelly, Patrick.	PLAINS, PA., Judge & Son., P., Main & Carey Sts.
EDWARDSVILLE, PA., Simkowitz, S., 581 Main Ave.	PLYMOUTH, PA., Goldstein, J., 701 W. Main St. Mas M. J., 226 E. Main St.
E. PLYMOUTH, PA., Davis, H. G., Cor. Nesbit & Broadway.	TEMPLETON, HUGH, 570 W. Main St.
GLEN LYON, PA., Iskowitz, Morris, cor. Main & Apple Sts., Stapinski, A., 182 Main St.	SCRANTON, PA., Cardella, L., 401 Penna. Ave. Imperial Cigar Co., 109 Lackawanna Ave.
HUDSON, PA., Moritz, Jos., School St.	MILLER, JOHN A., 510 Cedar Ave.
KINGSTON, PA., Fleschut, Eugene C., 216 Wyoming Ave.	STROUDSBURG, PA., Brown, Clayton, 705 Main St.
KROPP, CHAS. W., 602 Market St.	TUNKHANNOCK, PA., Jennings & Stark, Tioga St.
MINERS MILLS, PA., Campbell, J. C.	WHITE HAVEN, PA., Ruhmké, Theo., Railroad St.
NANTICOKE, PA., Alleborn, Jacob, 6 Main St. Bera, Peter, 39 Prospect St. Challenger, Wm., 5 S. Main St. Fargo, E. W., 100 Main St. Jones, B. W., 43 Market St. Louski, Michael, 120 Union St. Suchko, Geo., 104 Arch St.	WILKES-BARRE, PA., Cabryleski, L., 767 N. Washington St., Star Tobacco Co., 39 So. Pennsylvania Ave. Wells, Ignatz, 778 N. Washington St.
	Ziegler, Emil, 98 N. Main St. Ziegler, Maurice, 22 Public Sq.
	W. PITTSBURG, PA., Pittston Cigar & Tobacco Co., cor. Luzerne & Wyoming Ave.

A. M. Martus

Je ger DEGTINĖ... tai d. l. užlaikymo... geros sveikatos gerk... McHenry... nes šita Degtinė... ir teisingiausi... Daktarai... pripažino... už sveikaušia... Ji yra seniausia degtine... su Valsjose, pradėta 1812 m... Pareikalaujant... ja nusimūti tiesiai... is Bravoro, delto kad... žmonės gautų tikrą... čystą ir sveiką degtine... A.M.MARTUS

Hancock Square, New York City.

60 YEARS' EXPERIENCE PATENTS

TRADE MARKS DESIGNS... Copyrights &c... Any one sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable... Scientific American... MUNN & Co. 361 Broadway, New York

PUIKIAUSIS SALIUNAS JONO RAISO,

*Skanus Alus, gardi Arielka, visokis Vynas ir kvepeni Cigarai. Lietuviai, reikale užiekit pas savo tautietį, o visada busit užganedinti. 769 Liberty Ave. Kampas Shepperd Ave. BROOKLYN, N. Y.

Lietuviškas Ziegormoistras.

Sziuomi užsiimu jau 18 metų. Pranešiu visiems Lietuviams, kad uždeju didelę krantvę... M. MINKUS, Kampas Hancock ir 236 E. Market str., Wilkes-Barre, Pa.

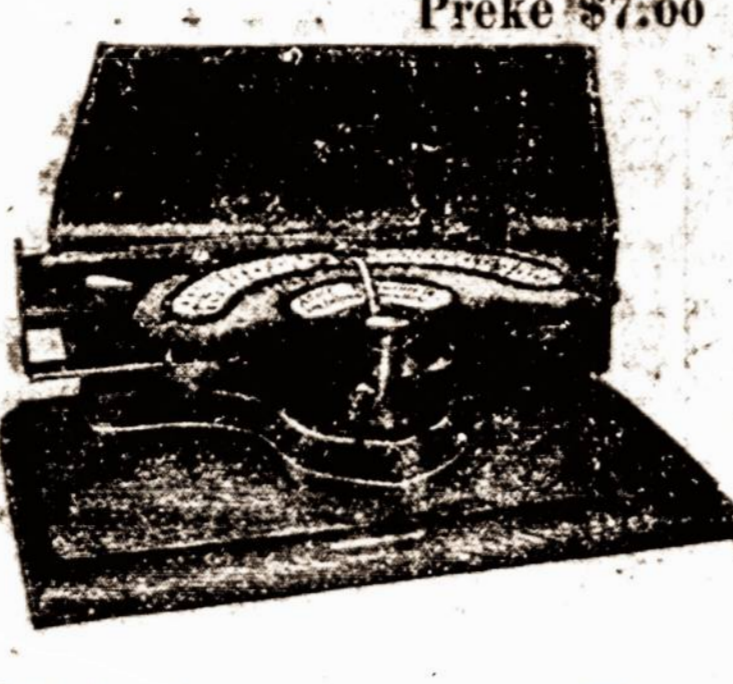
PRETIELIAI LIETUVIAI. 12 dideliu ir 12 mažu. Prekė \$10 už butką. H. B. ROSENSON, 817-810 Grand St., BROOKLYN, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA PAS VINCA ŽARSKĮ. Laikau puikioje vietoje saliuos, už laikau skaniausius gerimus, Aly, Arielka, visoki Vynai ir kvepenius Cigarus. Lietuviai nepamirškite atsilankyti pas savo tautietį po Numeriu 111 Wythe Ave. Brooklyn, N. Y.

PUIKIAUSIOJ VIETOJ SALIUNAS AND. LINONIO, Clinton Ave. ir Hamilton Place, MASPEETH, L. I.

HOTELIS A. NATAUCZIO, 218 E. Main Street, PLYMOUTH, PA. Skanus Alus, puikiausia Arielka, visokis Vynas, Porteris, Elijus ir kvepeni Cigarai. Atsilankykite pas seną biznizierį ir pažįstamą A. Natauci.

Labai puiki mašina drukavojimui.

Prekė \$7.00. Šita mašina puikiai drukuoja, labai niskus drukas ir dročiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po 10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kas reikalauja tankiai kilnotis, tai geriausia pirkti mašiną su skrynelė, kurią pasiėmęs į ranką kaip dėmadėnį gali neštis kur nori.

Pati skrynelė \$2.00, O mašina \$7.00. Dabar yra gera proga šią mašiną pigiai nusipirkti ant šio adreso: J. J. Pauksztis ir K. Brazys, Brooklyn, N. Y.

Max Kobre Litewski i Polski BANK

40 Canal Str., -142 Division Str., New York

Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y

Prieteliai! duodu jums žinią, kad mes parduodam Sifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausių prekę. Esu užtvirtintu agentu ant lini North German Lloyd Bremenio; Hamburg Amerikan Linie Hamburg, Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Rotterdamo. Siunčiame pinigų, kurius jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiekti lietuviškai ir lenkiškai. Ateikite ir persilūdiukite, kad mes per 52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teisposi parodūdami tikičius ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Doдам žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam 3% procentus ant metų. Procentai tik tą mokam nuo 50 dolerių ir viršaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti gali kožą dieną nuo 9 ryto iki 2 popietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

DOVANAI TEMYKITE GERAI! TIKRAI LIETUVIŠKA, DIDELĖ KRAUTUVE VISIEMS

Puikiausių armonikų, skripkių, klernetų, triubių, koncertinių ir daugybė kitokių muzikališkų instrumentų. Geriausių dziegorių, lenciugų, visokių žiedų, lakštų, spikų, koščių aukšinių ir paauksuotų, visokio skryrius mašinukų del drukavojimo gramatų, puikių brivų, albumų portretams, revolverių, šaudyklų (strielių), kiseninių lempukų, guminių litarų, adresams pečiųčių, gramatikų mokintis angliško kalbos, žodynų, istorikų ir maldų knygų kokių tik randasi lietuviškoj kalboj, gražių popierių del rašymo gramatų su puikiais apskaitymais ir dainomis - su konvertais tuzinas 25c., 5 tuzinai už \$1.00, 1000 už \$6.00. Kas velitų sau ką parstraukti, tegul prisimčia už 5c marke ir teisinga adresa, o aptures didelį N3 naują KATALOGĄ DOVANAI su 315 aiškių paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. AS gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klasos, o prekės pigesnes kaip kitar. Orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos ir Kanados kraštus. Perkūčiai gali gauti pirkti kaip kitar. Reikalaujanti katalogo paminekite vardą laikrašči, katrame matėt apgarsinima. K. VILKEVICH. 112 Grand st., Brooklyn, N. Y.

TEMYKITE BROLIAI! Imkimės nors sykį už rankų ir šelpkim viens kita. Reikalaujami šipkorčių važiuoti į senąjį kraują, arba norėdami parstraukti iš Tėvynės savo griminias, pažįstamus, teipgi siųsdami pinigus, neužmirškite atsilankyti į LIETUVIŠKĄ BAKĄ, W. G. SAVA, 13 S Penn'a Ave. WILKES-BARRE, PA. Gyvena ločnam savo name.

M. ROSENBAUM Geriause del Lietuvių Agentura ant visos Philadelphios. Pardūdam LATVAKORTES ir TIKRIETUS GELŽKELIŲ į visą dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinešimus kiek viniųj dalyje svieto ir siunčiame pinigų greitai ir pigai. Susiėnėkam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban kon ir išmainom. Visame duodam prietelišką rodą. Musų Offisas - 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAM pas JONA KULBOKA, Skanus Alus, gardi Arielka, visoki Vynai ir kvepeni Cigarai. TURIU AGENTURA Parduodu Lotus, ir Namus, puikioje vietoj, ant gery išlygų, galima pirkti už pilną prekę ir ant išmokėsčių. Perkant už pilną prekę 15-tą procentą numazina. Ši puiki vieta randasi LINDEN, N. J. Nuvažiavimas dovani. Reikia dazižnot pas AGENTĄ JONA KULBOKA 74 Grand Street, Kampas Wythe Ar. Brooklyn, N. Y. Vietoje, ką bankose pinigus pražudot, tai vertiaus nusipirkti toia arba namus, o tada pinigai niekad nepražūs. Su guodone gero velyjantis JONAS KULBOKA.

Lietuviškas Dzegornikas Sziuomi užsiimu jau 20 metų. Užlaikau visokios rutes laik rodžius, meninius, pastatius ir kiseninius vyriskos moteriskos, aukšinius ir siėdintus rotėdžius, visokius žiedus, apšias, aukskarus ir branzalietes delgi vėncavonai žiedus, eadė žiu žiedus, dienas, mėnesį metu su vardele dykai. Teologi tai su sionis vienas pamintam ir a pamintama daiktus. Gaudite už pigi prekę susiskandė rasyte. Norinti užsiordernot laikrodžių aukinai ar sids brin, ar pažkaučta, tegul prisimčia savo tikra adresa ir 9c., o mes pristatim ant Express ir peržirėjas gali užsimokėt pinigus ir pastim. VINCAS URMANAVICZIA, 49 Grand Street, Brooklyn, N. Y. In 7 dienas per marias. Parduodu laivakortes, siunčia pinigus ir de viernastes į visą dalis svieto. Parduodu laikrodžius, lenciugžius, žiedus, mašedėtas gramotines drėknot \$4 iki \$100. G. J. JESZMANT, 171 N. Main st. Pittston, Pa.

IR VEL 100 TUKSTANČIŲ IŠZLEISTA

LIETUVIŠKOS Daktarizskos KNYGOS. VADOVAS IN SVEIKATA. Didzio 208 puslapiu.

Nes pirmesės po 50 tukstančių laidas; kaip bitės lietuviai išnešiojo - po visą pasaulį knygas. NAUJA paskutinė 100 tukstančių egz. LAIDA, su daug pridėjimų ir išaiškinimų, apie visokias ligas; kaip buti sveiku, nuo ligų apsisergėt, išgydyt ir žingoidžių paslapybių žmogaus gyvenimo - pripildyta

Direktorius Collins NEW YORK Medical Instituto. VADOVAS IN SVEIKATA parašyta aiškioj kiekvienam suprantančioj kalboje. TĄ KNYGĄ yra naudinga vyrams ir moterims, seniems ir jauniems, sveikiems o labiause sergantiems.

KAD VADOVAS IN SVEIKATA didelė knyga, tik perskaites ją, viska galėsi atrasti. DOVANAI ja kiekvienas apturės, kuris atsiųs tik 10 centų markėms prisuitimto kaštus.

JEI TEIP SERGI, kad be tikrų gerų vaistų ir be SUMANAUS DAKTARO, negali buti išgydytas, tai COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTAS didžiausias ir seniausias Amerikoje, pasekmingai visokias ligas išgydo, nes jame darbuojasi daktarai specialistai ant visokių ligų ir vartoja geriausias, tinkamas gyduoles, pergaleimui hgos, - su teikia sveikatai pagelba, atisaukus asabiškai ar aprašant (lietuviškai) ligų-nesveikumus, per laiška.

KAD APSIIMA, tai ir išgydo: VYRUS ir MOTERIS, senas ir jaunus nuo visokių ligų. KAD TAS INSTITUTAS pasekmingai visokias ligas, paprastas, užsėdintas ir paslaptas užsikrečiamas išgydo: tai liudija pačių gydinių laiška, padėd daleidimą iš dangelio šalpiname fiors kietia.

Mylimas Dr. SPECIALISTAS. Dėkingas esu už vaistus, kurie mane išgydo nuo abelno nusilpimo ir jaunystės gyvenimo klaidų nors butų sarmata apreikt visą buvusį nelaimingumą, bet velydamas del brolių stipinguose atlikimuse apturėt tykta išgydyma kad kreiptis prie jus ir kad visokiem be pasarkimo daktarams pinigų be naudos nemetyti. Dabar as esu sveikas ir drįtas ant visų dalių kūno - jus varda visiem garsiniui laikydamas pagodone. S. A. Kardulis, 719 O'Fallon st., St. Louis, Mo.

Gyduoles visada tampa pritaikytos kiekvienam sergančiam specialiskai - atėjus asabiškai ar laiškų atsilankus. Gyduoles išsiunčiamos po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulės. Slaptyste užlaikoma. Pasant' adresnot:

The Collins New York Medical Institute

140. WEST 34 STR. (arti Broadway) NEW YORK N. Y. Dėlei atsilankančių asabiškai Offisas adaras kasdien nuo 10 is ryto iki 5 po pietų; šventadieniais nuo 10 iki 1 val. Dr. R. MISLKE, rūpintojais gydintais Institute.

Jonas Dzedolikas Lietuviškas GRABORIUS KARIETOS ant vesilių laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkaustymui ir tt. 509 Main st. Kingston, Pa.

PUIKUS HOTELIS! KAZ. MILŠAUSKO. Laikau visokius gerimus, kaip tai Aly, degtine, visoki vyna, porteri ir kvepenius Cigarus. Priek tam laikau kriaučyste. Ste tiuotus siutus dirbu pagal vėliausias mada, už priemama prekę. Reikale nepamirškite savo lietuvių. 16 Baltimore st., Wilkes-Barre, Pa. Hotelis žemai, o kriaučyste visui.

P. V. Obiecinas & Co Cor. 12-th and Carson st., S. S. Pittsburg, Pa. Telephonas 8 S.

Isidor Glou. Antanas Staszaucka. Parduodu laikrodžius meninius ir kiseninius vyriskus ir moteriskus, žiedus, branzolietes apšias ir visokius auksinius daiktus, delgi užsiimam žolymu. Visas už pigiausias prekes. 102 Main st. Plymouth, Pa.

W. SŁOMINSKA, 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL. Mano Dirbtuve tapo Apdovanojota DWIEMIS MEDALIAIS ant Kosciuszko Parodos už rupestingą, teisingą ir artistizšką išdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt. Turiu už garbę apreiktis guodotiniems Kanigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visas augšeziaus pamintus daigtus Pigiausiai, Teisingiausiai ir Geriausiai, nes per 30 metų užsiimdama išdirbimais įgijau geriausę praktikę ir dėl to galu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai. Su guodone W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

VIENYBE Telephone 1406 Greenpoint. GALYBE - VIENINTELĖ LIETUVIŠKA APTIEKA VINCO DAUNARO, 132 BEDFORD AVE. BROOKLYN, N. Y. Turpe North Gates ir 10-tos ulycės.

Antanas Staszaucka. Laikau puikioje vietoje saliuos, užlaikau skaniausius gerimus, Aly, Arielka, visoki Vynai ir kvepenius Cigarus. Lietuviai nepamirškite atsilankyti pas savo vintu. No 20 Cor. Nesbit ir B EAST PLYMOUTH PA.